curieruladventist.ro

Curierul Adventist

NOIEMBRIE 2017 : ȘI PENSIONARII ÎN MISIUNE + CONVERTIREA LUI HARRY ORCHARD + REFORMA ȘI CONTRAREFORMA + TEZELE LUI LUTHER + MONUMENTUL REDEȘTEPTĂRII + ORIGINILE PROFEȚIILOR APOCALIPTICE: APOCALIPSA LUI DANIEL + NEMURIREA SUFLETULUI? + BOLNAVI DE BUNĂTATE

REVISTĂ LUNARĂ DE INFORMAȚII ȘI INSPIRAȚIE PENTRU AȘTEPTĂTORII REVENIRII DOMNULUI HRISTOS

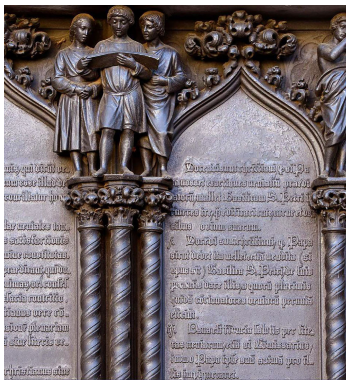

CA_noiembrie_2017.indd 1 26/10/2017 08:24:51

Curierul Adventist

„Iată, Eu vin curând..."

Misiunea noastră este să-L înălţăm pe Domnul Isus Hristos prin prezentarea de experienţe ale dragostei Lui nemărginite, de articole și știri, ajutându-l astfel pe cititor să-L cunoască mai bine pe Mântuitorul și să aibă o speranţă vie în apropiata Lui revenire.

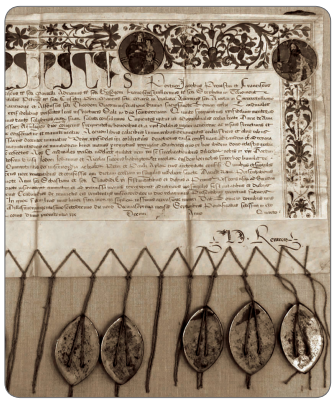

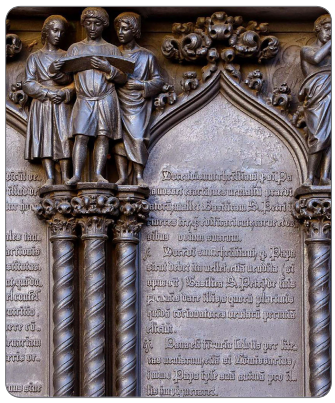

3 Eveniment
Titu Ghejan
Și pensionarii în misiune

5 ASUP – dor de libertate
Richard Nix
Convertirea lui Harry Orchard

8 500 de ani de la Reformă
Teodor Rădulescu
Reforma şi Contrareforma

14 500 de ani de la Reformă
Florin Lăiu
Tezele lui Luther

18 500 de ani de la Reformă
Traian Aldea
Monumentul reformatorilor – monumentul redeşteptării

19 La odihnă
Viorica Atomei

20 Studii din cartea profetului Daniel
Daniel Olariu
Originile profeţiilor apocaliptice II: Apocalipsa lui Daniel (1)

22 Popas pentru studiu
Cristian Trenchea
Sfânta Scriptură

23 ITA – Cernica
Deschiderea anului universitar 2017–2018 în campusul adventist din Cernica

24 Repere ale identităţii
Florin Lăiu
Nemurirea sufletului? (1)

30 Pagina copiilor
Alina Chirileanu
Să cunoaştem Biblia!

31 De la inimă la inimă
Ștefan Tomoiagă
Bolnavi de bunătate

Luther nu s-a luptat cu Dumnezeu pentru propria siguranță, ci pentru triumful Evangheliei. Chinul și frământarea sufletului său erau asemănătoare cu cele ale lui Iacov în noaptea când a luptat cu Dumnezeu, lângă pârâul singuratic. Ca și Israel, a câștigat lupta. În ceasul de neajutorare maximă, credința lui s-a prins de Hristos, puternicul Eliberator. A fost întărit de asigurarea că nu se va înfățișa singur înaintea conciliului. Pacea i s-a reîntors în suflet și s-a bucurat pentru că fusese ales să înalțe Cuvântul lui Dumnezeu înaintea liderilor națiunilor.

„Dacă nu mă vor convinge cu mărturia Scripturii, prin cel mai clar raționament sau cu ajutorul pasajelor pe care le-am citat și dacă nu vor reuși să-mi constrângă conștiința prin intermediul Cuvântului lui Dumnezeu, nu pot și nu voi retracta, căci este periculos pentru un creștin să vorbească împotriva conștiinței lui. Aici stau, nu pot face altfel! Așa să-mi ajute Dumnezeu! Amin"

(Ellen G. White, *Tragedia veacurilor*, pp. 128, 130)

Anul XCIV, NOIEMBRIE 2017. Publicaţia oficială a Bisericii Adventiste de Ziua a Şaptea din România.
Apare lunar, sub coordonarea Comitetului Uniunii.

Director Balla Lorand; Redactor-şef Teodor Huţanu; Consultanţi: Ştefan Tomoiagă, Aurel Neaţu, Eduard Călugăru, Mihai Maur, Tiberiu Nica, Georgel Pîrlitu, Viorel Răducan, Iosif Pașca, Gabriel Ban; Colaboratori speciali: Romică Sîrbu, Dragoș Mușat, Daniel Chirileanu, Florian Ristea; Redactor web Marian Mihai; Lectura manuscrisului Adrian Neagu; Redactor-corector Livia Ciobanu-Mihai; Tehnoredactor Irina Toncu; Adresa de corespondenţă: Curierul Adventist, str. Erou Iancu Nicolae nr. 38-38A, Voluntari, jud. Ilfov, cod 077190; E-mail curierul@adventist.ro; Website www.curieruladventist.ro; Imprimare Tipografia Fast Print, Şos. Cernica nr. 101, Pantelimon, jud. Ilfov, Tel. 021/323 00 20; Fax 021/323 00 40

ISSN 1220-6725

CA_noiembrie_2017.indd 2 26/10/2017 08:24:54

ȘI PENSIONARII ÎN MISIUNE

Întâlnirea de anul acesta, din august 2017, a pastorilor pensionari la Stupini, a avut parte de un program bogat și divers, un program cu învățături, experiențe, studii și acțiuni practice, toate bine primite și apreciate de participanți. Declarația de misiune a Asociației Pastorilor Pensionari (APP) ne-a orientat spre patru scopuri principale: proslăvirea lui Dumnezeu, părtășie frățească, slujire creștină și creștere în Hristos.

Frumos sunt exprimate aceste lucruri în cele spuse de fratele Dumitru Popa, președinte al Uniunii Române în perioada 1974–1989:

„Mulțumim lui Dumnezeu pentru purtarea Sa de grijă față de noi. Domnul să ne sprijine să putem fi totdeauna gata de slujire, cu devotament și credincioșie, atâta timp cât El ne va îngădui aceasta! Mă rog ca binecuvântările lui Dumnezeu să se reverse din belșug asupra slujitorilor Lui. Maranatha! Domnul nostru vine!"

Mottoul întâlnirii noastre a fost: „El a pus în inima lor chiar și gândul veșniciei!" (Eclesiastul 3:11). De mare importanță în acest sens sunt cuvintele inspirate:

„Dumnezeu pune înaintea noastră veșnicia, cu realitățile ei solemne, și ne oferă o înțelegere a temelor eterne... Noi ne aflăm acum chiar la hotarele lumii veșnice și ne aflăm în cea mai solemnă relație cu timpul și veșnicia, ca niciodată înainte... Nu avem timp de pierdut. Nu știm cât de curând se poate încheia timpul nostru de probă. Cel mult, avem doar o scurtă viață aici și nu știm cât de curând săgeata morții ne poate străpunge inimile... Veșnicia se întinde în fața noastră!" (*Divina vindecare*, pp. 397–454; *Căminul adventist*, pp. 549)

Invitații noștri ne-au adus mesaje binefăcătoare pentru zilele bătrâneții noastre. Astfel, fratele Teodor Huțanu, directorul Casei de Pensii AZȘ, ne-a întărit și ne-a înălțat inimile spre cerul minunat cu adevărul că mântuirea este mai aproape decât atunci când am slujit, în tinerețe, lucru confirmat tot mai puternic pe măsură ce înaintăm în vârstă, de situațiile din lume care împlinesc profețiile sigure ale Scripturilor sfinte.

Înaintea noastră au fost aduse file prețioase de istorie adventă de către fratele Adrian Neagu, director editorial la Editura Viață și Sănătate. Să nu uităm cum Domnul i-a susținut și condus pe înaintașii noștri, și mărturia lor să ne încurajeze la consacrare totală și slujire neobosită!

Fratele Florian Ristea, directorul Departamentului Școala de Sabat și Lucrare Personală, Uniunea Română, ne-a vorbit despre un subiect cu mare impact sufletesc: confruntarea cu pierderea – fenomen căruia îi putem face față cu ajutor divin. Domnul este alături de noi atunci când pierdem lucruri prețioase, valori deosebite, persoane dragi etc. Atenție: fără Dumnezeu, vom pierde totul! Și ne vom pierde și pe noi! Alături de El, vom fi păstrați în siguranță și vom câștiga totul! Ce minunat!

Am avut multe de învățat din seminarul de sănătate prezentat de fratele Daniel Seniuc, directorul Departamentului Sănătate al Uniunii Române. Dânsul ne-a făcut cunoscut, cu date și exemple convingătoare, cel mai ieftin și cel mai eficient medicament la dispoziția permanentă a fiecăruia dintre noi – mișcarea, exercițiul fizic! După teorie, fratele ne-a chemat în curtea Centrului Misionar de la Stupini și ne-a învățat practic multe și interesante exerciții fizice. Atât de mult ne-au plăcut, încât ne-am hotărât să le exersăm zilnic. Domnul să ne ajute să nu uităm. Mai ales că la pensionari pericolul sedentarismului este puternic accentuat de multe neputințe care vin odată cu înaintarea în vârstă.

Apoi să amintim și faptul că în fiecare zi am avut posibilitatea să spunem și să auzim experiențe spirituale și misionare prezentate de pastori pensionari, surori văduve ale pastorilor decedați, cât și mărturii din partea pensionarilor TESA ai bisericii noastre. Pe această cale ne-am încurajat unii pe alții și ne-am îndemnat la dragoste și fapte bune – cum frumos spune Sfânta Scriptură!

În Sabat ne-am bucurat de învățături sfinte și de cântările Domnului. Fratele Gabriel Vasilescu a fost alături de noi împreună cu o parte din corul Sola Scriptura. În cadrul serviciului divin de la prânz, Cuvântul lui Dumnezeu a fost prezentat de președintele Conferinței Muntenia și de președintele Uniunii Române. Fratele Georgel Pîrlitu ne-a atras atenția la cele trei etape ale creșterii spirituale: trăirea fără Dumnezeu, trăirea cu Dumnezeu și dependența de Dumnezeu. Să urcăm la înălțimea trăirii continue cu Domnul nostru, astfel încât să nu mai putem, să nu mai vrem a ne despărți deloc de prezența Sa, de comuniunea cu El, de trăirea prin El, cu El și pentru El!

Având în vedere povara misiunii noastre, fratele Ștefan Tomoiagă ne-a chemat cu înflăcărare la încheierea lucrării lui Dumnezeu în inima noastră, în casa noastră, în biserica noastră, în lume. Cât mai repede! Pentru aceasta ne trebuie botezul cu foc al Duhului Sfânt.

GÂNDUL VEȘNICIEI

TITU GHEJAN

„SĂ FIM UN PAS MAI SUS,
SPRE CASA DE LUMINĂ!
O TATĂ, TE RUGĂM,
SĂ FII CU NOI MEREU!
UN GÂND NE ARDE-N INIMI,
CA ZIUA TA SĂ VINĂ
ȘI RUGI ÎȚI ADRESĂM,
SĂ NE-NSOȚEȘTI LA DRUM!"

(PANAIT GHEORGHE, DIRECTOR CASA DE PENSII AZȘ, 1998–2010)

CA_noiembrie_2017.indd 3 26/10/2017 08:24:54

Foc sfânt, foc ceresc la amvon, în casă, la lucru, în misiune! Chiar acum! Domnul să ne ajute!

În încheiere, aş vrea să menţionez pe scurt două noutăţi deosebite în programul întâlnirii de anul acesta: Ziua Naturii și Ziua Misiunii. Astfel, am avut o zi în care am fost la Poiana Brașov. O zi în natură, pentru plimbare, pentru urcat pe munte, pentru cât mai multă mișcare în aerul curat al munţilor. Fiecare, după cum a dorit și, mai ales, după cum a putut! Am recunoscut încă o dată că mișcarea, cât mai multă mișcare, este nespus de benefică pentru orice vârstă!

Apoi am avut o zi dedicată misiunii, lucrării misionare pe teren. Un grup de treizeci de pensionari am mers într-o localitate fără prezenţă AZŞ din judeţul Brașov și într-un cartier din Brașov. În echipe de câte două persoane, cu reviste, broșuri și cărţi de sănătate și spirituale, am mers din casă în casă, oferindu-le oamenilor posibilitatea cunoașterii invitației divine. Am găsit și persoane care ne-au refuzat, dar și persoane care ne-au primit cu amabilitate și au arătat interes pentru oferta noastră. Vrem să continuăm lucrul astfel început, vom colabora cu fraţi din Brașov, care au fost cu noi în această acţiune și ne-au sprijinit foarte mult.

Pensionarii care au rămas la Stupini s-au strâns la rugăciune pentru cei care am plecat pe teren, astfel că fiecare a făcut ce a crezut de bine, unindu-ne în simţăminte, rugăciune și lucru pentru Domnul nostru și pentru oamenii care au nevoie de cunoașterea mântuirii.

Iar seara, când am avut ocazia să povestim, a fost o bucurie cerească să mărturisim și să ascultăm ce minunat și ce mare binecuvântare este să ai pe inimă și să te implici și la vremea pensiei în lucrarea pentru salvarea sufletelor. De fapt, noi credem și vrem să nu uităm nicio clipă că la orice vârstă, în orice loc și-n tot timpul suntem în misiunea cerească de a lucra pentru proslăvirea lui Dumnezeu și salvarea semenilor noștri. Domnul fie lăudat! ■

Titu Ghejan este preşedintele Asociației Pastorilor Pensionari.

DECLARAȚIE DE MISIUNE A ASOCIAȚIEI PASTORILOR PENSIONARI (APP)

NOI,
PASTORII PENSIONARI AZŞ DIN ROMÂNIA,
NE-AM ORGANIZAT ÎN CADRUL APP,
ÎN NUMELE DOMNULUI ISUS HRISTOS,
PENTRU:

PROSLĂVIREA LUI DUMNEZEU – Vrem să aducem laude, mulțumiri și recunoștință lui Dumnezeu Tatăl pentru iubirea Lui, Domnului Isus Hristos pentru jertfa Lui și Duhului Sfânt pentru călăuzirea Sa (spunem „Nu" văicărelilor, nemulțumirilor, plângerilor...). „Totul pentru slava lui Dumnezeu!" (1 Corinteni 10:31). „...pentru ca în toate lucrurile să fie slăvit Dumnezeu prin Isus Hristos" (1 Petru 4:11).

PĂRTĂȘIE FRĂȚEASCĂ – Dorim să ne cunoaștem mai bine, să ne împărtășim experiențe, să ne încurajăm pe calea credinței, să ne bucurăm de întâlnirea cu oaspeții și invitații noștri – frați din conducerea Uniunii, a conferințelor, a altor instituții ale bisericii, specialiști în diferite domenii (nu avem timp, nici plăcere pentru critici, bârfe, denigrări etc.). „Învățați-vă și sfătuiți-vă unii pe alții cu psalmi, cu cântări de laudă și cu cântări duhovnicești, cântând lui Dumnezeu cu mulțumire în inima voastră (Coloseni 3:16). „Să ne îndemnăm la dragoste și la fapte bune… să ne îndemnăm unii pe alții și cu atât mai mult cu cât vedeți că ziua se apropie" (Evrei 10:24,25).
SLUJIRE CREȘTINĂ – Cu dragoste și bucurie, vom căuta să reafirmăm din toată inima și să confirmăm prin trăirea noastră, disponibilitatea de a sluji și ca pensionari, cu credincioșie, pe Dumnezeu, Biserica AZŞ, pe toți semenii noștri (planuri și proiecte misionare, implicare în slujire etc.). „**Slujiți** Domnului cu bucurie, veniți cu veselie înaintea Lui. (Psalmii 100:2). „**Slujiți**-le cu bucurie, ca Domnului" (Efeseni 6:7).

CREȘTERE ÎN HRISTOS – Vrem să conlucrăm cu Cerul și unii cu alții pentru întărirea și dezvoltarea credinței, consacrării și pocăinței noastre, pentru creșterea în sfințenie, în har și putere spre o grabnică și deplină pregătire pentru întâlnirea în slavă cu Domnul și cu toți slujitorii lui Dumnezeu, ținta finală a alergării noastre! „Credincioși adevărului, în dragoste, să creștem în toate privințele, ca să ajungem la Cel ce este Capul, Hristos (Efeseni 4:15).

AȘA SĂ NE AJUTE DOMNUL NOSTRU!
AMIN!

Brașov–Stupini, august 2017

CA_noiembrie_2017.indd 4 26/10/2017 08:24:54

CONVERTIREA LUI HARRY ORCHARD

CONEXIUNEA ADVENTISTĂ CU CEL MAI INFAM ASASIN AL SECOLULUI AL XX-LEA DIN SUA

Această povestire reală, mai surprinzătoare decât una imaginară, începe când Albert H. Edward Horsley s-a născut, pe 18 martie 1866, la o fermă din estul orașului Toronto, Ontario, Canada. Conform lui Albert, tatăl lui „conducea cu o mână de fier". Oricum, mama lui, de religie quaker, conducea cu credincioșie închinarea zilnică a familiei și îi trimitea pe copii la biserică în fiecare duminică. Din nefericire, Albert nu s-a convertit.

În 1888, Albert s-a căsătorit cu Florence Fraser. Cuplul a început o afacere cu brânză și a avut o fiică, Olive. Viața a devenit mai grea pe măsură ce Albert a acumulat datorii și a creat dificultăți pentru afacerea familiei. În 1896, el a fugit în British Columbia cu o femeie măritată. Femeia a revenit curând acasă, iar Albert a început să se mute din loc în loc, lucrând unde apuca în British Columbia și diferite state ale SUA. Cu timpul a ajuns să aibă legături cu Western Federation of Miners (Federația Vestică a Minerilor), devenind ulterior ucigașul plătit al sindicatului.

Albert a folosit numeroase nume, dar în 1896 a devenit cunoscut ca Harry Orchard.

În 1899, Orchard a participat la aruncarea în aer a Bunker Hill and Sullivan Mill Concentrator, din Wardner, statul Idaho, iar în 1904, a depoului feroviar din Independence, statul Colorado. Acest al doilea atentat a ucis cel puțin 13 oameni și a rănit grav alți 24. Numărul estimat al celor uciși de Orchard variază între 17 și 26. El a încercat fără succes să-i ucidă și pe guvernatorul statului Colorado, pe doi judecători de la Curtea Supremă de Justiție din Colorado, pe un adjunct din Colorado și pe președintele unei companii miniere – toate la comanda conducătorilor sindicatului minerilor. În plus față de aceste crime, Orchard a devenit bigam în 1903, când s-a căsătorit cu o văduvă cu trei copii.

Asasinarea lui Frank Steunenberg

În 1905, Orchard a preluat o altă misiune de la conducătorii Federației Vestice a Minerilor – uciderea lui Frank Steunenberg, fost guvernator al statului Idaho, în vârstă de 44 de ani, care deținuse mandatul între 1897 și 1901. Familia Steunenberg locuia în Caldwell, Idaho. În timpul grevei minerilor din 1899, din regiunea Coeur d'Alene, guvernatorul Steunenberg, membru al Partidului Democrat, care fusese ales cu sprijinul sindicatului minerilor, i-a solicitat președintelui William McKinley, membru al Partidului Republican, să trimită trupele federale pentru restabilirea ordinii. Liderii sindicatului minerilor nu l-au iertat niciodată.

În cel puțin trei ocazii, Orchard a încercat fără succes să-l ucidă pe fostul guvernator, de fiecare dată intervenind ceva care l-a împiedicat s-o facă.

Dar sâmbătă noaptea, pe 30 decembrie 1905, totul s-a schimbat. Orchard a pus o bombă care a explodat când Steunenberg a deschis ușa casei sale. Rănit mortal, omul a murit în 20 de minute. Două zile mai târziu, pe 1 ianuarie 1906, Orchard a fost arestat pentru crimă.

Acest articol este varianta condensată a unui material pe care Jim Nix l-a prezentat consiliului de conducere al Ellen G. White Estate, în Maryland, pe 17 ianuarie 2014.
Din cauza spațiului limitat, referințele sunt folosite numai în articolul online, disponibil pe www.adventistreview.org.

Editorii *Adventist Review*, 12 mai 2014

Luptând cu Dumnezeu

Orchard nu putea dormi în celula închisorii. El era sigur că puternica Federație Vestică a Minerilor îl va susține la tribunal și îl va elibera, dar vinovăția pentru ultimele sale fapte îl bântuia. Se întreba dacă Dumnezeu putea să-l ierte pentru lucrurile groaznice pe care le făcuse. Orchard credea în inima lui că Dumnezeu l-ar putea ierta *numai dacă* el făcea o mărturisire completă.

Orchard a fost mutat la Penitenciarul Statului Idaho, din Boise, unde a fost interogat de agentul James McParland. Orchard și-a deschis inima în fața lui McParland, iar acesta l-a asigurat că, conform Bibliei, Dumnezeu îi iartă pe păcătoși. Orchard a fost de acord ulterior să-i spună agentului întreaga sa poveste. El a scris și o mărturisire pe care a dat-o procurorului de caz.

Pe 12 mai 1906, Orchard i-a scris primei sale soții (singura legală), Florence, și i-a cerut iertare pentru că le părăsise pe ea și pe fetița lor în vârstă de 11 ani. El i-a mai spus și că L-a primit pe Hristos. Ea i-a răspuns curând, oferindu-i iertarea totală, și a adăugat: „Nu voi înceta niciodată să mă rog pentru tine."

CA_noiembrie_2017.indd 5 26/10/2017 08:24:54

O Biblie în dar

La scurt timp după mărturisirea sa, Orchard a primit în dar o Biblie de la David Paulson, fondatorul Hinsdale Sanitarium de lângă Chicago, care citise despre Orchard într-un ziar. Orchard a început imediat să studieze Biblia împreună cu un coleg de închisoare, care primise și el o Biblie de la un prieten care era adventist de ziua a șaptea.

Unul dintre subiectele studiate de cei doi bărbați a fost Sabatul zilei a șaptea. Apoi, prin intervenția unui predicator de credință episcopală din închisoare, Orchard a început studii biblice și cu John Edwin Froom, din Boise, al cărui fiu, LeRoy E. Froom, a devenit ulterior un editor și învățat adventist de frunte.

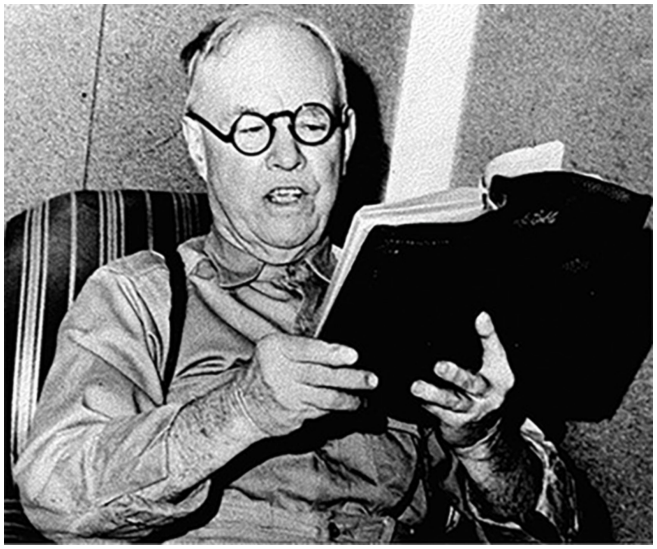

Martorul-cheie

Orchard trebuia să fie martorul-cheie în două procese pe care statul Idaho li le-a intentat lui Bill Haywood, secretarul Federației Vestice a Minerilor, și unei alte persoane care făcea parte din cercul conducerii sindicatului. Timp de opt zile în timpul primului proces, avocații apărării l-au combătut pe Orchard. Dar așa cum ziarele au relatat, avocații n-au reușit să-i demonteze mărturia, nici faptul că devenise creștin. Avocatul Clarence Darrow, un alt membru al echipei apărării, nu lua în considerație pretenția despre convertirea lui Orchard. În timpul pledoariei sale adresate juriului, Darrow a spus: „Doresc să spun câteva cuvinte pentru binele, nu al acestui juriu, ci al acelor idioți care vorbesc despre religia lui Harry Orchard. … Limba engleză protestează când Orchard și alți idioți vorbesc despre pocăința lui Orchard."

Orchard nu a primit nicio promisiune de clemență pentru mărturia în favoarea acuzării. Orchard spera ca violența asociată ani de zile cu lupta pentru conducerea sindicatelor din care făcuse parte să fie oprită. Cunoscând alte nume care erau pe lista de asasinate a federației, Orchard spera ca mărturia lui să împiedice aceste crime.

Așa cum Orchard bănuia, ambii lideri sindicali au fost achitați, dar spunând adevărul, el făcuse tot ce putea pentru a apăra viețile altora, eliberându-și în același timp conștiința înaintea lui Dumnezeu.

În martie 1908 a fost rândul lui Orchard să fie judecat, dar sindicatul nu mai era acolo să-l apere. În ciuda declarației sale inițiale că nu era vinovat, el știa că nu mai putea susține același lucru fiind creștin acum. Ca urmare, el și-a schimbat declarația, spunând că este vinovat. A fost condamnat la moarte prin spânzurare pentru uciderea fostului guvernator Frank Steunenberg. Avocatul său a solicitat clemență, iar condamnarea la moarte a lui Orchard a fost comutată ulterior în închisoare pe viață.

Iertare uimitoare

După condamnarea lui Orchard, Julian Steunenberg, fiul în vârstă de 21 de ani al fostului guvernator, a venit să-l viziteze. El i-a dat lui Orchard un pachet care conținea mai multe broșuri, incluzând o copie a cărții lui Ellen White *Calea către Hristos.* Julian avea și un mesaj de la mama lui, Eveline Belle Steunenberg. Ea l-a îndemnat pe ucigașul soțului ei să citească broșurile și să-și predea viața pe deplin lui Hristos. Ea și copiii ei erau adventiști de ziua a șaptea.

Faptele lui Belle Steunenberg l-au impresionat foarte mult pe Orchard. „Atitudinea ei iertătoare față de mine m-a convins că este o creștină adevărată," a declarat el, numind aceasta „factorul suprem care m-a condus la acceptarea pe deplin a lui Hristos și apoi îmbrățișarea credinței adventiste."

În 1922, Belle și copiii ei erau printre cei care i-au scris guvernatorului de atunci al statului Idaho, solicitând iertarea lui Orchard și eliberarea lui.

Belle a devenit adventistă de ziua a șaptea citind ziarul bisericii, intitulat *American Sentinel.* În timp ce soțul ei era guvernator al statului Idaho, Asociația Internațională a Bisericii pentru Libertate Religioasă i-a trimis copii ale ziarului *American Sentinel,* publicat de Pacific Press Publishing Association din Oakland, statul California. După ce a citit ziarele la birou, guvernatorul le-a luat acasă, unde le-a citit și soția lui. Astfel, ea a aflat despre Sabat. Deși era membră a unei biserici protestante proeminente din Caldwell, Belle a devenit adventistă. În Caldwell existau doar opt adventiști, mica grupă fiind organizată cu un an înainte de venirea lui Belle. În 1909, ea a donat proprietatea pe care s-a construit prima biserică adventistă de ziua a șaptea din Caldwell.

Soțul ei nu a aderat la nicio biserică. Ocazional, Steunenberg participa la serviciile divine ale bisericii protestante împreună cu soția lui, dar nu a devenit niciodată membru. Când soția lui a devenit adventistă, el i-a permis fiului lor, Julian, să urmeze cursurile Colegiului Walla Walla și a primit pastori adventiști de ziua a șaptea în casa lor.

Deși Orchard încercase să-l ucidă anterior pe fostul guvernator de cel puțin trei ori, văduva și copiii lui Ste-

CA_noiembrie_2017.indd 6 26/10/2017 08:24:55

unenberg credeau că Dumnezeu îi cruțase viața guvernatorului suficient de mult timp ca el să ia decizia pentru Domnul. În dimineața Sabatului în care a fost ucis, Steunenberg a spus familiei sale pentru prima dată că nu avea să mai facă afaceri în Sabat și s-a alăturat soției și copiilor săi pentru altarul familial. Aceasta a fost o alinare pentru văduva și copiii îndoliați.

Decizia pentru botez

Harry Orchard a fost botezat în Penitenciarul Statului Idaho pe 1 ianuarie 1909, de către W. W. Steward, președintele Conferinței Southern Idaho. La scurt timp după aceea, Orchard i-a scris soției sale: „Cam acum două luni am fost primit în Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea din Boise, ca membru cu drepturi depline, fără niciun vot împotrivă. … Mă simt extrem de onorat, iar gândul meu este să fiu demn de încrederea lor."

În anii când a executat pedeapsa cu închisoare pe viață, Orchard a corespondat ocazional cu soția lui din Canada (ea nu s-a recăsătorit niciodată); a organizat și condus afaceri cu creșterea de găini și curcani pentru penitenciar; i s-a permis să locuiască în afara zidurilor închisorii pentru un număr de ani în propria lui cabană, construită de el personal; a făcut și a vândut mobilă, piepteni și încălțăminte. El a studiat Biblia și literatură religioasă și le-a făcut cunoscută credința sa altora. La data morții lui Orchard, pe 13 aprilie 1954, el era condamnatul cu cei mai mulți ani de închisoare executați din Penitenciarul Statului Idaho – aproximativ 46 de ani în total. Serviciul funerar pentru Orchard s-a desfășurat în Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea din Boise; el este înmormântat în Cimitirul Morris Hill, din Boise.

Legătura cu Ellen White

Ellen White și Harry Orchard nu au corespondat, iar ea nu l-a amintit vreodată în scrierile ei. Dar există o legătură semnificativă.

Pe 3 noiembrie 1890, în Salamanca, statul New York, cu 15 ani înainte ca Steunenberg să fie asasinat, Ellen White a primit o viziune. Abia în luna martie a anului următor, în timpul sesiunii Conferinței Generale din Battle Creek, ea a făcut cunoscut ce îi arătase Domnul în acea viziune. Ea a descris o întâlnire în care discuția se învârtea în jurul eliminării oricărei mențiuni despre Sabatul zilei a șaptea din *American Sentinel.* La acea întâlnire, unii au luat cuvântul și au spus că descrierea lui Ellen White era exactă referitor la ceea ce se întâmplase în noaptea anterioară. „Noaptea de ieri?" a exclamat ea. Ea credea că întâlnirea avusese loc cu luni înainte. Votul pentru eliminarea tuturor discuțiilor despre Sabatul zilei a șaptea din *American Sentinel* a fost anulat.

Dacă nu ar fi existat viziunea din Salamanca, din 1890, și seria de evenimente ulterioare din martie 1891, chestiunea Sabatului nu ar fi apărut în paginile ziarului *American Sentinel,* trimise lui Frank Steunenberg în cursul anilor când era guvernator în statul Idaho, iar Belle nu ar fi devenit adventistă de ziua a șaptea prin citirea exemplarelor din *Sentinel* aduse acasă de soțul ei. Fără Belle Steunenberg, Harry Orchard, după cum singur recunoștea, probabil că nu ar fi devenit adventist de ziua a șaptea.

Ce putem învăța?

Povestea lui Harry Orchard ridică multe întrebări, dar ne învață și lecții importante. În primul rând, Dumnezeu nu împiedică întotdeauna planurile păcătoase. Deși Dumnezeu l-a împiedicat de trei ori pe Harry Orchard să-l asasineze pe fostul guvernator Steunenberg, în final trăim într-o lume a păcatului. Numai când Hristos va reveni și toate relele vor dispărea vom afla de ce Dumnezeu nu a continuat să-l împiedice pe Orchard să-și îndeplinească intențiile ucigașe contra lui Steunenberg și a altora. Orchard avea aceeași întrebare: „M-am întrebat adesea", a scris el, „de ce viața mea a fost cruțată când eu omorâsem atâția oameni?"

Exploatarea minerilor de către proprietarii de mine a condus la decese în ambele tabere, dar uciderea și distrugerea trebuiau să înceteze. Când Orchard a devenit creștin, mărturia lui a salvat viețile multor oameni care erau deja destinați să fie asasinați, plus un număr necunoscut de alți oameni care ar fi fost prinși în mijlocul disputelor viitoare. Oricât de tragică a fost moartea fostului guvernator Steunenberg, ea, împreună cu mărturia completă a lui Orchard, au avut ca rezultat salvarea multor vieți. Deși Dumnezeu nu inversează rezultatele păcatelor noastre, El încearcă să facă ceva pozitiv din situațiile îngrozitoare cauzate de noi, păcătoșii.

În al doilea rând, când este vorba de salvarea unui suflet, nimic nu se poate compara cu iubirea și iertarea unui creștin adevărat.

Și în al treilea rând, Dumnezeu este dornic să ne ierte pentru orice am fi făcut, indiferent cât de rău.

Îl lăudăm pe Dumnezeu și Îi mulțumim pentru transformarea radicală a vieții lui Harry Orchard, dar trebuie să recunoaștem că, în anii tinereții sale, acțiunile lui demonice au avut un impact teribil asupra multor oameni, inclusiv asupra soțiilor și copiilor oamenilor uciși. Deși Dumnezeu este dornic să ne ierte, urmările păcatelor noastre pot avea impact asupra generațiilor viitoare timp de mulți ani.

Harry Orchard – recuperat

Probabil că nu există un final mai bun pentru povestea lui Harry Orchard decât propria descriere a schimbării sale, ca rezultat al convertirii. În 1931, Orchard i-a spus unui reporter: „Acel Orchard care arunca în aer mine și ucidea oameni așa cum am făcut eu era un alt Harry Orchard, care era scufundat în păcat. Eu sunt Orchard cel recuperat, care caută ispășirea pentru păcatele vechiului Harry Orchard. Biblia spune că se poate, și eu cred aceasta." ■

(http://www.adventistreview.org/141513-18)

Traducere: **Cezar Iliescu**

CA_noiembrie_2017.indd 7 26/10/2017 08:24:55

REFORMA ȘI CONTRAREFORMA

(UN STUDIU CE NU SE VREA EXHAUSTIV)

Trecerea de la Evul Mediu întunecat la epoca modernă s-a făcut treptat și a cuprins aproape toate aspectele vieții. A apărut Renașterea (secolul al XIV-lea) în literatură și arte în general. La aceasta s-a adăugat Reforma în religie (secolul al XVI-lea, după 1517) și apoi a început revoluția industrială (sec. XVIII, după 1755) care a cuprins agricultura, transportul și comunicațiile.

În cazul religiei, ca să putem vorbi de Reformă ori „re-formare" este nevoie ca, mai întâi, să se fi produs o „deformare". Dar, pentru a vorbi de o deformare în religie, înseamnă că, înainte de aceasta, a existat înțelegerea corectă a Cuvântului lui Dumnezeu, a fost adevărul.

Astfel, în timpul primilor creștini (31–323), timpul perioadelor istorice numite Efes și Smirna, adevărul salvator era întreg, complet. Apoi, în următoarele două perioade (323–1798), cele ale Pergamului și Tiatirei, a avut loc deformarea adevărului. În timpul Pergamului s-au asimilat în creștinism elemente ale religiilor păgâne („Știu unde locuiești: acolo unde este scaunul de domnie al Satanei" – Apocalipsa 2:13), iar în timpul Tiatirei s-a produs unirea religiei cu statul (simbol – păgâna Izabela, căsătorită cu regele Ahab, Apocalipsa 2:20) și astfel s-a introdus cu forța falsa religie folosindu-se puterea civilă (așa-zisa sabie civilă, ori sabia temporală).

ÎN TIMPUL PRIMILOR CREȘTINI (31–323), TIMPUL PERIOADELOR ISTORICE NUMITE EFES ȘI SMIRNA, ADEVĂRUL SALVATOR ERA ÎNTREG. APOI, ÎN URMĂTOARELE DOUĂ PERIOADE (323–1798), CELE ALE PERGAMULUI ȘI TIATIREI, A AVUT LOC DEFORMAREA ADEVĂRULUI. ÎN TIMPUL PERGAMULUI S-AU ASIMILAT ÎN CREȘTINISM ELEMENTE ALE RELIGIILOR PĂGÂNE, IAR ÎN TIMPUL TIATIREI S-A PRODUS UNIREA RELIGIEI CU STATUL ȘI S-A INTRODUS CU FORȚA FALSA RELIGIE, FOLOSINDU-SE PUTEREA CIVILĂ.

Cu Sardesul (1517–1833), Dumnezeu a început re-formarea adevărului, a apărut Reforma. Această reformare s-a continuat cu Filadelfia (1755–1844), cea de-a șasea biserică, timpul în care s-a trâmbițat începerea judecății de cercetare, iar Laodiceea (începând din 1844), cea de-a șaptea și ultima dintre biserici, a adus refacerea adevărului întreg, adică așa cum a fost el pe vremea Domnului Isus și a apostolilor. De aceea, obișnuim și este corect să spunem că Biserica AZȘ, apărută în perioada istorică numită Laodiceea, are adevărul salvator întreg, „are tot adevărul", adică așa cum era la început, pe timpul Efesului și al Smirnei.

Ce știau creștinii din primele secole? Ce știau creștinii din perioada Efesului și cei din timpul Smirnei, perioade de timp numite astfel chiar de Domnul Isus (Apocalipsa cap. 2 și 3)?

Efesul era biserica din timpul Domnului și a apostolilor (anii 31–100), iar Smirna a fost perioada istorică următoare, perioadă în care credința acestor creștini și a urmașilor lor a fost pusă la grea încercare (anii 100–323).

Toți acești creștini au știut de existența templului ceresc și că în el urma să se desfășoare judecata oamenilor și a îngerilor (vezi epistolele lui Pavel, Daniel 7 și 8, Apocalipsa). Au știut de slujba de Mare-Preot după rânduiala lui Melhisedec, avocat, mijlocitor a Domnului Hristos în templul ceresc, pentru iertarea oamenilor credincioși. Au știut că Domnul Isus este singurul mijlocitor între Dumnezeu și oameni (1 Timotei 2:5). Toți acești creștini erau așteptători ai revenirii „pe curând" a Domnului lor. Toți serbau ca zi de odihnă Sabatul zilei a șaptea, așa cum scrie în porunca a patra din Decalog. Ochii și așteptările lor erau îndreptate spre cer, de unde așteptau mântuirea. Pavel și Ioan, Petru și toți ceilalți ucenici (vezi Faptele apostolilor și epistolele Noului Testament) îi învățaseră aceste adevăruri, așa cum și ei, la rândul lor, le primiseră de la Domnul Isus.

Istoria scrisă ne dezvăluie faptul că cei din perioada Efes s-au luptat pentru păstrarea adevărului curat (vezi Pavel în Epistola către galateni și, ca el, mulți alții), iar creștinii din timpul Smirnei au preferat mai degrabă să moară decât să renunțe la credința în Domnul lor și la adevărul pe care El li l-a descoperit (vezi istoria din timpul lui Diocleţian, ori al lui Decius și al altor împărați ai Romei păgâne). Împăratul roman Decius, ca să dăm numai un singur exemplu, a domnit numai doi ani, dar a fost atât de crud față de creștini, încât chiar și dușmanii romanilor au fost profund impresionați. Când Decius este prins, în lupta de la Abrittus cu goții, în anul 251, aceștia au ținut să îi aplice aceleași torturi și același fel de moarte pe care el le-a aplicat creștinilor și a murit exact cum au murit victimele lui.

CA_noiembrie_2017.indd 8 26/10/2017 08:24:55

Acest timp, Efes și Smirna, corespunde exact cu perioada primelor două peceți din Apocalipsa capitolul 6, calul cel alb și calul cel roșu. Calul cel alb, al cărui călăreț a primit o cunună de biruitor, simbolizează răspândirea victorioasă în toată lumea cunoscută în acea vreme, a creștinismului inițiat de acest călăreț, Domnul Hristos. Simbolizează deci răspândirea adevărului Său în timpul perioadei Efesului. Calul cel roșu reprezintă sângele vărsat al urmașilor acestor creștini, creștinii din Smirna. Acești creștini au fost pe drept numiți „credincioși până la moarte". Ei au suferit batjocuri și persecuții teribile, iar cei mai mulți dintre ei au preferat să moară decât să renunțe la adevărul biblic. Nu este de mirare că, pentru ei, Domnul Hristos, în Apocalipsa 2, nu are nicio mustrare.

Astfel, a mers înainte, triumfând, adevărul lui Dumnezeu.

Dar Domnul Isus Hristos, „martorul credincios", ne comunică în continuare, în Apocalipsa 2 începând cu versetul 12, ca și prorocul Daniel (8:11,12,23-25), că va fi o deformare a adevărului lui Dumnezeu. Aceasta s-a produs în următoarele două perioade de timp, perioade istorice numite Pergam (323–538) și Tiatira (538–1798). Aceste două perioade corespund următoarelor două peceți din Apocalipsa 6, pecetea a treia și pecetea a patra. Pecetea a treia descrie biserica Pergam ca fiind un cal negru, indicând o înlocuire a multor învățături adevărate cu idei și obiceiuri păgâne, slăbind credința salvatoare. Cea de-a patra pecete, simbolizată de un cal gălbui, arată situația adevărului biblic, care era atât de mult schimbat, atât de palid, încât cu greu s-ar mai putea spune că aceste învățături ar putea conduce pe cineva la viață veșnică.

„Pustiirile de necrezut" descrise de prorocul Daniel au fost făcute de către cornul cel mic în Cuvântul lui Dumnezeu, iar „nimicirea poporului sfinților" de către aceeași putere este clar descrisă de istoria Evului Mediu; peste 50 de milioane de creștini au fost uciși în torturi de neimaginat, pentru faptul că au ținut la credința cea adevărată, neacceptând noile teorii ale cornului celui mic.

„Jertfa necurmată" din Daniel 8:11 se referă la mijlocirea Domnului Hristos în templul ceresc, pentru iertare, lucrare ce a fost „smulsă", uzurpată de lucrarea preoției înființate în biserică, pe pământ prin așa-numita confesiune, sau spovedire, mărturisire obligatorie a păcatelor către preot, nu către Dumnezeu. Vezi nota[1] de la sfârșitul articolului.

Prin „sacrificarea" Domnului Isus în cursul cinei (mass), în biserici, pe pământ, cornul cel mic a înlocuit slujba de Mare-Preot a Domnului în sanctuarul ceresc, „a surpat (în original *shalak* „a aruncat jos", adică pe pământ) locul locașului ceresc" și oamenii au ajuns să creadă că iertarea se obține prin lucrări omenești, pe pământ. Preotul, în biserică, „iartă păcatele", și jertfește pâinea și vinul, spunând că acestea ar fi chiar trupul și sângele Domnului Hristos, pe care el, om păcătos ca și noi toți, „Îl face să se întrupeze din nou" și „Îl jertfește" de câte ori dorește (Isus jertfit din nou?). Este, spune William H. Shea[2], teolog adventist, încercarea cornului mic „de a întoarce ochii omenirii de la adevărata slujbă a lui Isus, slujbă ce are loc în templul ceresc, la o substituire omenească, pe pământ."

Toate aceste învățături, contrare adevărului biblic, au fost impuse cu forța de puterea civilă. Inchiziția, instituită în secolul al XIII-lea, era un tribunal, tribunalul Bisericii Romano-Catolice. Preoții care îl alcătuiau stabileau cine este „eretic" și hotărau pedeapsa, pe care însă trebuia să o aplice autoritățile civile, pedeapsă care aproape întotdeauna era moartea.

Astfel, ne spune Stephen N. Haskell, unul din pionierii Bisericii AZȘ, „când Biblia a fost luată din mâna lor, când Sabatul Domnului a fost ascuns și când vocea Spiritului Profetic nu a mai fost auzită pentru a direcționa biserica, ei au pierdut din vedere frumusețea lucrării antitipice reprezentată de serviciul de la vechiul sanctuar."[3] Ei au uitat de sanctuarul ceresc și de lucrarea adevăratului nostru Mare-Preot în templul ceresc. Ochii lor nu mai priveau spre cer pentru mântuire, ci spre pământ, spre lucrarea falsă ce avea loc acolo.

În Apocalipsa 2:18-29, Domnul Isus le spunea celor din Tiatira: „Tu lași ca Izabela, femeia aceea, să învețe și să amăgească pe robii Mei…Vouă, însă, care nu aveți învățătura aceasta și n-ați cunoscut «adâncimile Satanei», cum le numesc ei…, ținеți cu tărie ce aveți, până voi veni!"

Anul 1517 este considerat momentul începerii Reformei în religie.

La 31 octombrie 1517, Martin Luther, preot catolic, publică cele 95 de teze-protest, pe ușa Bisericii Universității din Wittenberg, Germania. În anul 1525, Luther a terminat de tradus Noul Testament în limba germană și, în 1534, și Vechiul Testament, făcând posibil ca adevărul

SOLA SCRIPTURA

TEODOR RĂDULESCU

CU SARDESUL (1517–1833), DUMNEZEU A ÎNCEPUT RE-FORMAREA ADEVĂRULUI, A APĂRUT REFORMA. ACEASTĂ REFORMARE S-A CONTINUAT CU FILADELFIA (1755–1844), CEA DE A ȘASEA BISERICĂ, TIMPUL ÎN CARE S-A TRÂMBIȚAT ÎNCEPEREA JUDECĂȚII DE CERCETARE, IAR LAODICEEA (ÎNCEPÂND DIN 1844), CEA DE A ȘAPTEA ȘI ULTIMA DINTRE BISERICI, A ADUS REFACEREA ADEVĂRULUI ÎNTREG, ADICĂ AȘA CUM A FOST EL PE VREMEA DOMNULUI ISUS ȘI A APOSTOLILOR.

CA_noiembrie_2017.indd 9 26/10/2017 08:24:55

biblic să ajungă direct în mâna și la mintea poporului.

Răspândirea Bibliei și a învățăturilor reformatorilor a fost favorizată și de faptul că, în 1455, Johannes Gutenberg inventase tiparul. Cu adevărat, Dumnezeu era la lucru.

Martin Luther readuce la lumină adevărul biblic că „neprihănirea se obține prin credință", conform textului din Romani 1:17, care nu este altceva decât un citat din Vechiul Testament: „Dar cel neprihănit va trăi prin credința lui" (Habacuc 2:4). Deci salvarea nu se obține prin lucrarea preoților ori prin mijlocirea sfinților sau a Mariei, mama Domnului Isus, și nici prin faptele proprii, ori prin autoflagelare, cumpărare de indulgențe etc., ci prin credința în jertfa înlocuitoare a Domnului. Pentru Luther, toți credincioșii sunt preoți în fața lui Dumnezeu, după cum este scris în Biblie la 1 Petru 2:9: „Voi sunteți o seminție aleasă, o preoție împărătească, un neam sfânt, un popor pe care Dumnezeu Și L-a câștigat…" Sarcina lor principală este: martori pentru Hristos. Slujbașii bisericești nu se mai numesc preoți și nu au nicio autoritate asupra celorlalți membri ai bisericii. A apărut astfel ideea că singurul îndrumar în materie de credință este Cuvântul scris, Biblia, și nu tradiția bisericească. De aici și dictonul *Sola Scriptura*.

BISERICA TUTUROR SFINȚILOR DIN WITTENBERG, NOUA UȘĂ COMEMORATIVĂ PE CARE LUTHER ȘI-A AFIȘAT, LA 31 OCTOMBRIE 1517, CELE 95 DE TEZE; CEA VECHE A ARS. TOT ÎN ACEST LOC, ȘI TOT LA 31 OCTOMBRIE, DAR 1999, CONDUCĂTORI AI BISERICII LUTERANE ȘI CARDINALI CATOLICI AU SEMNAT UNIREA CU BISERICA-MAMĂ.

Al doilea adevăr prezentat de Luther este identificarea antihristului (2 Tesaloniceni 2:3,4; 1 Ioan 4:2,3 etc.) ca fiind sistemul papal. (Vezi D'Aubigné, *History of the Reformation*, p. 250 și chiar revista americană *Newsweek* din 1 noiembrie 1999 etc.)

Un fenomen curios s-a întâmplat în tot acest timp al reformării adevărului biblic. Anume, după ce li s-a descoperit o parte din adevărul lui Dumnezeu, luteranii au rămas la acel adevăr și au refuzat să accepte noi adevăruri pe care Dumnezeu, în planul Său, le restaura.

Tot așa, în secolul al XVI-lea, Biserica Refomată a lui Ulric Zwingli, fost preot catolic la Basel și apoi la Zürich, în Elveția, a acceptat că singurul îndrumar în materie de credință este Biblia, și nu tradiția omenească. Credința lor s-a răspândit în Ungaria și apoi în Transilvania și Lituania, adepții ei purtând numele de reformați. Zwingli și adepții lui au suferit și au luptat pentru adevărul primit, dar s-au oprit aici. John Calvin, în Geneva (Elveția), apără același principiu, *Sola Scriptura*, la care adaugă, *Sola Fide* (fidelis), neprihănirea doar prin credință, *Solus Christus*, Isus singurul mijlocitor între Dumnezeu și oameni, *Sola Gratia*, harul este singura speranță în obținerea mântuirii, și *Soli Deo Gloria*, slava, atât în cer, cât și pe pământ, I se cuvine doar lui Dumnezeu, nu regilor și preoților.

Credința calvinistă s-a răspândit rapid. Astfel, în Scoția, ca și în Irlanda de Nord, ei poartă numele de presbiterieni (John Knox, 1541, a fost principala personalitate). În Anglia, în sudul insulei, s-au numit puritani. Puritanii din Anglia, persecutați de Biserica Episcopală (Anglicană) majoritară (aceștia sunt catolici care, în 1534 s-au separat de Roma și au în fruntea bisericii pe regele Angliei), au emigrat în Olanda și de acolo în SUA (vasul Mayflower). În Franța s-au numit hughenoți, în Olanda, calviniști.

Calviniștii olandezi au dus credința în Africa, unde au înființat biserici numite Boer(s) sau Africaners. O parte din valdenzii scăpați de la pogrom prin trecerea Alpilor, în toiul unei ierni aspre, au fost primiți cu brațele deschise de calviniștii din Elveția și, astfel, unii dintre ei au acceptat crezul calvinist.

Din 1566, Biserica Reformată și Biserica Calvinistă formează o singură biserică, având un singur crez. Credincioșii aceștia nu au acceptat și alte noi descoperiri, astfel încât Dumnezeu a trebuit să ridice alți oameni, noi biserici pentru a continua refacerea adevărului salvator.

Biserica Anabaptistă, înființată în secolul al XVII-lea, având ca principală personalitate pe

CA_noiembrie_2017.indd 10 26/10/2017 08:24:55

John Smith (1611), reface adevărul biblic al botezului prin scufundare, și nu prin stropire. Luteranii și calviniștii nu au acceptat botezul prin scufundare. Dintre baptiști se desprinde o grupare ce descoperă și trăiește adevărul păzirii celor Zece Porunci, inclusiv porunca a patra. Ei sunt baptiștii de ziua a șaptea (astăzi există aproximativ 50 000 în toată lumea[4]).

În 1639, Roger Williams, baptist (fost puritan) venit din Anglia în SUA, restaurează adevărul biblic al libertății de conștiință cu separarea religiei de stat. El înființează în SUA micuțul stat Rhode Island. Acesta este primul stat din lume care a aplicat principiul biblic: „Dați cezarului ce este al cezarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu." Primul amendament al Constituției SUA se bazează în cea mai mare parte pe acest adevăr biblic restaurat de Dumnezeu prin Williams: libertate religioasă pentru toți, fără amestecul guvernului în treburile bisericii și fără amestecul religiei în guvernare. Luteranii însă nu au acceptat nici acest adevăr. Ei continuă să creadă într-o strânsă cooperare între stat și biserică. Calviniștii, la rândul lor, cred în toleranță religioasă pentru toți, dar nu libertate religioasă, nu drepturi legale pentru toți.

În secolul al XVIII-lea apare Biserica Metodistă în Anglia și apoi SUA, având ca personaj principal pe John Wesley. În SUA au predicat în special George Whitefield și Jonathan Edwards, provocând o redeșteptare, „marea redeșteptare" (1730–1740) care a condus la înființarea Bisericii Metodiste din SUA.

Metodiștii refac adevărul sfințirii și creșterii prin har, trăirea unei vieți evlavioase pentru a fi salvați[5]. Calviniștii însă continuă să creadă că numai „cei aleși" (predestinați) vor fi mântuiți, chiar dacă continuă să păcătuiască, iar baptiștii socotesc că odată botezat, odată mântuit, ești pentru totdeauna mântuit, indiferent de ceea ce vei face în continuare.

JOHN WYCLIFFE

JAN HUS

MARTIN LUTHER

PHILIPP MELANCHTHON

ULRICH ZWINGLI

JOHANNES CALVIN

În secolul al XIX-lea (aprox. 1834) apare o mișcare religioasă, mișcarea millerită. Se încheia perioada istorică numită biserica Sardes (1517–1833 în loc de 1798–1833) și începea Filadelfia (1755–1844 în loc de 1834–1844) [6].

Mișcarea millerită a fost alcătuită din credincioși aparținând tuturor bisericilor creștine, care au trâmbițat către toți creștinii, timp de aproximativ zece ani, (1834–1844) același mesaj: Vine Domnul Hristos să judece și să curețe pământul de silnicie și păcat. Era solia primului înger din Apocalipsa 14:6,7 și corespundea sărbătorii trâmbițelor din timpul Vechiului Testament (zece zile înainte de ziua judecății). Anul 1844 stabilit de ei prin studiul profețiilor, în special perioada de 2 300 de zile-ani din Daniel 8:14, a fost corect. Greșeala lor a fost nu anul, ci evenimentul. Judecata trebuie să aibă loc în cer, în templul ceresc, dar, întrucât ochii tuturor creștinilor nu mai căutau mântuirea ca venind din cer, ci de pe pământ unde lucrează cornul cel mic ca preot, mijlocitor și iertător de păcate, au vestit evenimentul ca având loc pe pământ.

În Apocalipsa 2:8, Domnul Hristos spunea celor din perioada Filadelfiei: „Iată că ți-am pus înainte o ușă deschisă, pe care nimeni nu o poate

CA_noiembrie_2017.indd 11 26/10/2017 08:24:57

închide." Într-adevăr, solia Filadelfiei – „începe judecata," a fost trâmbiţată fără nicio restricţie în SUA, Europa, Nordul Africii, Asia Mică şi până în India. Mai mult, solia a fost preluată de Laodiceea (din 1844), cea de-a şaptea şi ultima biserică, biserica judecăţii, care o predică şi o va predica în toată lumea până la închiderea harului. Data de 22 octombrie 1844 este data apariţiei Bisericii AZŞ, biserica din timpul Laodiceei, care reface adevărul salvator la aceleaşi principii de credinţă ce erau pe vremea Efesului şi a Smirnei, adică în timpul Domnului Isus şi al apostolilor, adevărul salvator întreg.

SOLA **GRATIA**
Harul, singura speranţă în obţinerea mântuirii

SOLA **FIDE**
Neprihănirea, doar prin credinţă

SOLUS **CHRISTUS**
Isus, singurul mijlocitor între Dumnezeu şi om

SOLA **SCRIPTURA**
Biblia, singurul îndrumar în materie de credinţă, şi nu tradiţia bisericească.

SOLI **DEO GLORIA**
Slava, atât în cer, cât şi pe pământ, I se cuvine doar lui Dumnezeu, nu regilor şi preoţilor.

Adventiştii de ziua a şaptea proclamă existenţa templului ceresc, la fel ca primii creştini[7], şi vestesc că în templul din cer a început deja (1844) judecata „celor din casa lui Dumnezeu", aşa cum a fost profetizat de Petru, de Pavel în Evrei, Daniel 7 şi 8:14, Apocalipsa. Ca şi creştinii din primele secole, ei cred că în templul ceresc, Domnul Hristos este Mare-Preot după rânduiala lui Melhisedec, avocat, mijlocitor, în favoarea noastră. Ei aşteaptă, la fel ca şi primii creştini, revenirea „pe curând" a Domnului Hristos ca Împărat şi Răscumpărător şi serbează ca zi de odihnă Sabatul zilei a şaptea, tot aşa cum şi primii creştini au făcut-o. Ochii şi aşteptările creştinilor AZŞ sunt îndreptate în sus, spre sanctuarul ceresc, loc de judecată, prin Sfânta Sfintelor, şi loc de închinare prin Sfânta, prima încăpere a templului ceresc, tot aşa cum au crezut şi trăit şi creştinii din vremea apostolilor.

Adventiştii de ziua a şaptea acceptă toate adevărurile reformate de Dumnezeu prin bisericile ce au precedat Biserica AZŞ. Astfel, ei acceptă adevărul reafirmat prin luterani – neprihănirea se obţine prin credinţa în jertfa Domnului Isus, şi nu prin mijlocirea oamenilor sfinţi, şi nici prin faptele noastre bune. Ei cred în botezul prin scufundare şi în libertatea religioasă, cum cred şi baptiştii. Ei cred, ca baptiştii de ziua a şaptea, că cele Zece Porunci ale lui Dumnezeu sunt valabile şi astăzi, în forma în care Dumnezeu le-a dat, şi nu cum au fost schimbate de omul păcătos. Cred, de asemenea, ca şi metodiştii, că „nu cei ce zic Doamne, Doamne, vor fi salvaţi, ci cei ce fac voia lui Dumnezeu", cei ce trăiesc în puterea Duhului Sfânt, o viaţă sfântă. Ei cred, aşa cum au proclamat Zwingli şi Calvin, că Biblia, şi nu tradiţia, este singurul îndrumar în materie de credinţă: *Sola Scriptura*. Aici menţionăm cele spuse de Ellen White că, dacă adventiştii de ziua a şaptea ar studia conştiincioşi Biblia, ar vedea că scrierile ei nu fac altceva decât să comenteze Scripturile pentru o mai uşoară înţelegere a lor. Ca şi creştinii din perioada istorică Filadelfia, ei vestesc începerea judecăţii lui Dumnezeu, dar nu pe pământ, cum credeau aceia, ci în templul din cer.

Obişnuim să spunem că Sardesul este perioada istorică a Reformei. De fapt, cu Sardesul doar a început Reforma, a fost perioada cea mai dramatică a ei. Realitatea este că Reforma se întinde pe toată perioada de timp a ultimelor trei biserici: Sardes, Filadelfia şi Laodiceea, pentru că fiecare din acestea au refăcut (re-format) părţi ale adevărului biblic, ca să se ajungă la adevărul întreg, adevărul salvator, aşa cum a fost el pe vremea apostolilor, în timpul Efesului şi al Smirnei. Din nefericire, acel fenomen curios de a refuza acceptarea noilor adevăruri pe care Dumnezeu, în planul Său, le restaura prin următoarea biserică ridicată de El, s-a întâmplat şi de data aceasta: luteranii, calviniştii, baptiştii, metodiştii au refuzat să primească noile adevăruri descoperite prin Biserica AZŞ.

Ellen White, unul din pionierii şi fondatorii Bisericii AZŞ, afirmă: „Toţi au reuşit să înţeleagă că, dacă sanctuarul pământesc era o preînchipu-

CA_noiembrie_2017.indd 12 26/10/2017 08:24:58

ire sau o copie a celui ceresc, Legea păstrată în chivotul de pe pământ era o reproducere exactă a Legii din chivotul din ceruri (Apocalipsa 11:19) și că acceptarea adevărului despre sanctuarul ceresc implică și recunoașterea cerințelor Legii lui Dumnezeu și obligativitatea păzirii Sabatului poruncii a patra. Acesta era motivul ascuns al opoziției înverșunate și hotărâte față de armonioasa învățătură a Scripturilor, care descoperea lucrarea lui Hristos în sanctuarul ceresc." (*Tragedia veacurilor*, cap. 25, pp. 392–393).

Ca o concluzie generală la cele spuse, trebuie să observăm că, dintre toate adevărurile biblice refăcute de Reformă, doar două au fost acceptate de toate bisericile protestante, de la luterani și până la adventiști de ziua a șaptea. Acestea sunt: 1) *Sola Scriptura* și 2) antihristul este sistemul religios papal.

Protestul lui Luther împotriva unor învățături nebiblice a fost adresat mai întâi printr-o scrisoare superiorului său, și apoi lumii întregi prin țintuirea celor 95 de teze ale sale pe ușa Bisericii Catolice din Wittenberg, unde slujea ca preot. Acest protest a atras numele de protestanți pentru credincioșii tuturor bisericilor creștine care s-au desprins din catolicism și ortodoxism. Cuvântul protestant are însă și o încărcătură pozitivă. El vine din limba latină, de la „protestatari", care este alcătuit din „pro" = pentru și „testari"= a mărturisi. Deci un protestant este un reformator care mai întâi mărturisește pentru adevărul redescoperit, re-format și, prin aceasta, protestează, se opune erorilor.

Întrebarea care se ridică în aceste zile este: mai protestează vreun protestant împotriva erorilor teologice? Și mai mărturisește cineva pentru adevărul lui Dumnezeu? Mai stă cineva la spărtură?

Vom căuta răspunsul la aceste întrebări în ceea ce s-a numit contrareformă.

Post-scriptum

Înainte de a încheia această meditație despre Reformă, trebuie să amintesc că a existat și o pre-reformă. Astfel, Peter Valdo, care a trăit între valdenzi, este primul care produce, între anii 1175 și 1185, o traducere a Bibliei (NT) în limba poporului (dialectul francez provensal). Se consideră însă că valdenzii, popor ale cărui origini pot fi urmate până în secolul al IV-lea și chiar secolul al III-lea după unii autori, aveau deja vechi fragmente ale Bibliei, în propria lor limbă (limba romaunt). Edwin de Kock în *The Truth about 666* (*Adevărul despre 666*), ed. 2011, p. 787", citându-l pe teologul adventist Benjamin George Wilkinson, afirmă că, de fapt, valdenzii au avut de la început Biblia tradusă în limba romaunt. Valdenzii au protestat împotriva erorilor bisericii oficiale și au răspândit adevărul biblic prin orice mijloace disponibile. În 1184, Papa Lucius III îi excomunică, pentru ca, în 1211, la Strasbourg, 80 dintre ei să fie arși pe rug ca „eretici".

În 1384, în Anglia, Wycliffe (Luceafărul de dimineață al Reformei) a tradus Biblia din așa-numitele limbi sfinte (de fapt limbi moarte) în limba engleză, cu gândul ca aceasta să ajungă în mâna oricărui credincios. Traducerea a fost făcută după „Vulgata" lui Jerome, așa că nu era cu totul corectă. Ulterior, 1526, Tyndale vine cu o mai bună traducere a Noului Testament.

Valul protestant a ajuns până în Europa Centrală, unde, la 6 iulie 1415, în Boemia, Jan Hus a fost condamnat la Conciliul din Constance și ars pe rug pentru că punea Biblia mai presus de dogmele bisericii oficiale, mai presus de tradiție. ■

Dr. **Teodor Rădulescu** este medic pensionar și locuiește în SUA.

ÎNTREBAREA CARE SE RIDICĂ ÎN ACESTE ZILE ESTE: MAI PROTESTEAZĂ VREUN PROTESTANT ÎMPOTRIVA ERORILOR TEOLOGICE? ȘI MAI MĂRTURISEȘTE CINEVA PENTRU ADEVĂRUL LUI DUMNEZEU? MAI STĂ CINEVA LA SPĂRTURĂ?

[1] Se pare că aici, cuvântul „jertfă" a fost adăugat în unele Biblii la ebraicul *tamid*. *Tamid* înseamnă necurmat. În sanctuar, jertfa zilnică necurmată era arderea pe altarul de jertfe din curte, precum și cele trei arderi din Sfânta: arderea celor șapte candele pe vârful celor șapte sfeșnice, prezența celor două grămezi de pâine pe masa din nordul tabernaculului și, bineînțeles, tămâia ce ardea necurmat pe altarul de aur. În Templul ceresc, Domnul Hristos stă necurmat pe tron alături de Tatăl, mijlocind „pururea" pentru iertarea noastră. Fumul tămâii de la altarul tămâierii din cer (Apocalipsa 8:3,4) se ridică pururea, „necurmat", la tronul lui Dumnezeu, simbolizând rugăciunea de iertare a Domnului, împreună cu rugăciunile credincioșilor pocăiți, mijlocirea Sa ca Mare-Preot pentru iertarea noastră.

[2] William H. Shea în *Daniel, a readers guide*, p. 182, Pacific Press Pub. Assoc., 2005.

[3] Stephen N. Haskell în *The Cross and Its Shadow,* p. 40.

[4] Mark Finley în *Studying Together, A Ready-reference Bible Handbook,* A Publication of Hart Research Center, 1995, p. 204.

[5] Thomas Jackson, 1872, în *The works of John Wesley*, (A Plain Account of Christian Perfection) vol. 11, 29, pp. 366–466.

[6] Vezi Matei 24:29 și 24:22. Domnul, în Matei 24:29 spusese: „Îndată după zilele acelea de necaz, soarele se va întuneca, luna nu-și va mai da lumina ei, stelele vor cădea din cer", ca semne anunțând judecata preadventă. Dar, la versetul 22 din Matei 24, stă scris: „Dacă zilele acelea nu ar fi fost scurtate... dar, din pricina celor aleși, zilele acelea vor fi scurtate." Într-adevăr, papa a fost luat prizonier în anul 1798, an cu care se încheie perioada bisericii Tiatira. Dar persecuțiile au încetat cu mulți ani înainte. Din acest motiv și semnele cerești au început mai devreme: cutremurul din Lisabona la 1 nov. 1755, întunecarea soarelui – 1 mai 1780, și ultimul semn, căderea de stele, la 13 nov. 1833. Iată de ce Filadelfia începe la 1755, în loc de 1834, Miller începe să predice la 13 august 1831, în loc de 1834, Joseph Wolf, la 1821. Tot astfel și Sardesul începe mai devreme, la 1517, în loc de 1798, dar se încheie la 1833.

[7] Vezi textele din Evrei 8 și 9, din Mica 1:2,3, Psalmii 11:4, Apocalipsa etc.

CA_noiembrie_2017.indd 13 26/10/2017 08:24:58

TEZELE LUI LUTHER

Introducere

Cele 95 de teze se mai numesc și *Dispută despre puterea indulgențelor*, o lucrare scrisă de dr. Martin Luther, profesor de teologie morală la Universitatea din Wittenberg. După ce a consultat câțiva lideri ai bisericii, printre care și superiorul său Hyeronymus Schulz (episcop de Brandenburg), Luther le-a trimis arhiepiscopului de Mainz, Albert von Brandenburg, la 31 octombrie 1517. Neprimind niciun răspuns de la arhiepiscop, Luther a acționat mai departe.

După obiceiul universității, este probabil ca tezele să fi fost expuse și pe ușile bisericilor din Wittenberg, în primul rând pe ușa Bisericii Tuturor Sfinților. A doua zi (1 noiembrie) era Sărbătoarea Tuturor Sfinților (hramul bisericii!), așa cum este și astăzi în calendarul catolicilor, luteranilor, anglicanilor, metodiștilor și al altor occidentali, și ar fi fost o ocazie excelentă de a agita subiectul pocăinței și al iertării. Este posibil însă ca afișarea tezelor să fi avut loc mai târziu, pe la jumătatea lui noiembrie.

Tezele s-au răspândit repede în imperiu, fiind copiate, traduse și difuzate în toată Europa. Luther predicase deja în mod repetat, în 1517, că iertarea vine numai prin pocăință adevărată, nu prin indulgențe. El spunea că primirea unei indulgențe presupune că penitentul s-a spovedit și s-a pocăit, altminteri indulgența ar fi inutilă.

Teologia și practica indulgențelor, ambele greșite, sunt și astăzi actuale în Biserica Catolică.[1] Dar, în 1517, biserica practica un comerț deșănțat cu indulgențe, depășind limitele tradiționale ale rătăcirii, cu încurajare din partea papei Leon X. Înainte de Luther, unii teologi catolici de la Universitatea din Paris criticaseră indulgențele. La fel făcuseră John Wycliffe, Jan Hus, Johannes von Wesel. Luther însuși predicase împotriva „abuzului" cu indulgențe în 1514, avertizând că indulgențele nu ieftinesc harul lui Dumnezeu și că nu există iertare fără adevărata pocăință.

Luther însă nu a considerat chestiunea indulgențelor ca fiind cea mai importantă controversă cu Roma. Principiile reformatoare ale lui Luther erau în primul rând justificarea prin credință și „neliberul arbitru" (predestinația), adică exact doctrina lui Augustin. Și nu este de mirare, pentru că Luther era călugăr augustinian. El înțelegea că opoziția față de indulgențe era o dispută în interiorul catolicismului și că papa îi va lua apărarea.

Conținutul tezelor[2]

1. Când a spus: „*Poenitentiam agite*", Domnul și Stăpânul nostru Isus Hristos a vrut ca întreaga viață a credincioșilor să fie caracterizată de pocăință.
2. Acest cuvânt nu poate fi înțeles în sensul de penitență sacramentală, adică mărturisirea și răscumpărarea, care sunt administrate de preoți.
3. Totuși el nu înseamnă doar pocăința lăuntrică; nu există nicio pocăință interioară care nu se manifestă în exterior prin diferite umiliri ale trupului.
4. Prin urmare, pedeapsa [păcatului] continuă atâta vreme cât continuă ura față de eu, deoarece aceasta este adevărata pocăință interioară și ea continuă până la intrarea noastră în Împărăția cerurilor.
5. Papa nu intenționează și nu poate să retragă nicio altă pedeapsă, în afara acelora pe care le-a impus el însuși, fie prin propria autoritate, fie prin autoritatea canoanelor.
6. Papa nu poate să ierte nicio vinovăție, cu excepția faptului de a declara că ea a fost iertată de Dumnezeu și prin consimțământul față de iertarea dată de Dumnezeu, deși, desigur, papa poate acorda iertarea în cazurile care sunt rezervate judecății sale. Dacă dreptul lui de a acorda iertarea în asemenea cazuri ar fi disprețuit, vinovăția ar rămâne întru totul neiertată.
7. Dumnezeu nu iartă vinovăția niciunui om pe care nu l-a umilit în același timp în toate lucrurile și nu l-a condus la supunerea față de locțiitorul său, preotul.
8. Canoanele cu privire la penitență le sunt impuse doar celor vii și, în conformitate cu ele, nimic nu trebuie să le fie impus celor ce sunt pe moarte.
9. Prin urmare, Spiritul Sfânt din papa este bun cu noi, deoarece, în hotărârile lui, el face întotdeauna excepție de articolul cu privire la moarte și la necesitate.
10. Ignorante și nelegiuite sunt faptele acelor preoți care, în cazul celor ce sunt pe moarte, păstrează penitențele canonice pentru purgatoriu.
11. Această schimbare a pedepsei canonice cu pedeapsa purgatoriului este, evident, una dintre neghinele semănate în timp ce episcopii dormeau.
12. În vremurile din trecut, pedepsele canonice nu erau impuse după, ci înaintea iertării, ca un test al adevăratei căinițe.
13. Moartea îi eliberează de toate pedepsele pe cei ce sunt în pragul ei; ei sunt deja morți față de regulile canonice și au dreptul de a fi scutiți de ele.

CA_noiembrie_2017.indd 14 26/10/2017 08:24:58

14. Sănătatea nedesăvârșită [a sufletului], adică iubirea nedesăvârșită a celor ce mor, aduce odată cu ea, inevitabil, o mare teamă și, cu cât este mai mică iubirea, cu atât teama este mai mare.
15. Teama și groaza sunt suficiente în ele însele (ca să nu spunem nimic despre celelalte lucruri) spre a constitui pedeapsa purgatoriului, deoarece sunt foarte aproape de groaza disperării.
16. Iadul, purgatoriul și cerul par să fie la fel de diferite ca disperarea, disperarea relativă și starea de siguranță.
17. Pentru sufletele din purgatoriu pare necesar ca groaza lor să se micșoreze, iar iubirea lor să crească.
18. Pare a fi nedovedit, nici prin rațiune, nici prin Scriptură, că sufletele sunt lipsite de starea meritorie, adică de o iubire tot mai mare.
19. Din nou, pare a fi nedovedit că sufletele, sau cel puțin că toate sufletele sunt sigure, ori asigurate de propria binecuvântare, deși noi putem fi destul de siguri cu privire la acest fapt.
20. Așadar, prin „deplina iertare de toate pedepsele", de fapt papa nu vrea să spună „de toate", ci numai de acelea care au fost impuse de el însuși.
21. Prin urmare, acei predicatori ai indulgențelor greșesc, deoarece spun că prin indulgențele papei omul este eliberat de orice pedeapsă și mântuit;
22. Cu toate acestea, papa nu le iartă sufletelor din purgatoriu nicio pedeapsă pe care, în conformitate cu canoanele, trebuiau să o plătească în viața aceasta.
23. Dacă, în cele din urmă, este posibil să i se acorde cuiva iertarea de toate pedepsele, oricare ar fi ele, este sigur că această iertare poate să le fie acordată numai celor desăvârșiți, adică acelora care sunt foarte puțini.
24. Prin urmare, este clar că marea parte a oamenilor sunt înșelați prin acea promisiune răsunătoare și nediscriminatorie de iertare a pedepsei.
25. Puterea pe care papa o are asupra purgatoriului, în sens general, este întocmai ca puterea pe care o are orice episcop, sau preot, în sens special, în cadrul propriei dioceze sau parohii.
26. Papa procedează bine când le acordă iertare sufletelor [din purgatoriu] nu prin puterea cheilor (pe care nu o deține), ci pe calea mijlocirii.
27. Ei le predică oamenilor spunându-le că, îndată ce bănuțul zăngănește în cutia de bani, sufletul zboară afară [din purgatoriu].
28. Este sigur că, atunci când bănuțul zăngănește în cutia de bani, câștigul și avariția pot să crească, dar rezultatul mijlocirii bisericii se află numai sub autoritatea lui Dumnezeu.
29. Cine știe dacă sufletele din purgatoriu doresc să fie scoase afară, așa cum se spune în legenda sfinților Severinus și Pascal.
30. Nimeni nu este sigur că propria căință este sinceră, cu atât mai puțin că a ajuns la deplina iertare.
31. Oamenii cu adevărat pocăiți sunt rari și la fel de rari sunt și aceia care cumpără cu sinceritate indulgențele, adică astfel de oameni sunt cei mai rari.
32. Ei vor fi condamnați pentru veșnicie, împreună cu învățătorii lor, care se cred ei înșiși siguri de propria mântuire, pentru că au scrisori de iertare.
33. Oamenii trebuie să se păzească de cei care spun că iertările papei sunt acel dar neprețuit al lui Dumnezeu, prin care omul este împăcat cu El;
34. Deoarece aceste „haruri ale iertării" se referă numai la pedepsele legate de împlinirea sacramentelor, iar sacramentele sunt rânduite de oameni.

DISPUTA INDULGENȚELOR
FLORIN LAIU

35. Cei care îi învață pe alții că acelora care intenționează să cumpere ieșirea sufletelor din purgatoriu, sau să cumpere mărturisirea păcatului, nu le este necesară căința, predică o învățătură care nu este creștină.
36. Fiecare creștin cu adevărat pocăit are dreptul de a primi o iertare deplină de pedeapsă și de vinovăție, chiar și fără scrisori de iertare.
37. Fiecare creștin adevărat, fie în viață, fie decedat, are parte de toate binecuvântările lui Hristos și ale bisericii, iar acest lucru îi este acordat de Dumnezeu, chiar și fără scrisori de iertare.
38. Cu toate acestea, iertarea și primirea [binecuvântărilor bisericii], care sunt acordate de papa, nu trebuie să fie disprețuite în niciun fel, deoarece ele sunt, așa cum am spus, declarația iertării divine.
39. Este foarte dificil, chiar și pentru teologii cei mai înțelepți, să le recomande oamenilor în același timp și abundența iertărilor și [nevoia de] o căință adevărată.
40. Adevărata căință caută și dorește pedepsele, dar iertările generoase doar ușurează pedepsele și le fac să fie disprețuite ori, cel puțin, oferă o posibilitate [pentru a fi disprețuite].
41. Iertările apostolice trebuie să fie predicate cu precauție, ca nu cumva oamenii să creadă în mod greșit că ele sunt de preferat celorlalte fapte bune ale iubirii.
42. Creștinii trebuie să fie învățați că papa nu intenționează ca această cumpărare a iertărilor să fie comparată în vreun fel cu faptele de milă.
43. Creștinii trebuie să fie învățați că acela care le oferă [bani] sau îi împrumută pe săraci face o lucrare mai bună decât să cumpere iertări;
44. Deoarece iubirea crește prin faptele iubirii, omul ajunge mai bun, dar prin iertări omul nu devine mai bun, ci doar mai liber de pedeapsă.
45. Creștinii trebuie să fie învățați că acela care vede un om aflat în nevoie și trece pe lângă el, iar apoi își dă

CA_noiembrie_2017.indd 15 26/10/2017 08:24:58

[banii] pe iertări, nu cumpără indulgențele papei, ci indignarea lui Dumnezeu.
46. Creștinii trebuie să fie învățați că, dacă nu au mai mult decât le este necesar, sunt obligați să păstreze ce este nevoie pentru propria familie și, în niciun caz, să risipească [banii] pe iertări.
47. Creștinii trebuie să fie învățați că a cumpăra iertări este o alegere liberă, nu o poruncă.
48. Creștinii trebuie să fie învățați că, prin acordarea iertărilor, papa are nevoie și, prin urmare, dorește ca ei să se roage pentru el, mai mult decât dorește banii pe care îi aduc ei.
49. Creștinii trebuie să fie învățați că iertările papei sunt folositoare dacă nu-și pun încrederea în ele, dar întru totul dăunătoare dacă prin ele își pierd teama de Dumnezeu.
50. Creștinii trebuie să fie învățați că, dacă ar cunoaște sumele pretinse de predicatorii iertărilor, papa ar prefera ca Biserica Sfântului Petru să ajungă cenușă, decât să fie zidită cu pielea, carnea și oasele turmei lui.
51. Creștinii trebuie să fie învățați că papa ar dori, așa cum îi este datoria, să le dea din banii lui acelor nenumărați oameni cărora anumiți vânzători ambulanți de iertări le iau banii prin lingușire, chiar dacă pentru acest lucru ar fi nevoie să se vândă Biserica Sfântului Petru.
52. Asigurarea mântuirii prin scrisori de iertare nu este posibilă, nici chiar dacă împuternicitul episcopului, nici chiar dacă papa însuși și-ar pune sufletul în joc pentru aceasta.
53. Aceia care poruncesc ca în unele biserici Cuvântul lui Dumnezeu să fie adus la o tăcere aproape deplină, pentru ca iertările să poată fi predicate în altele, sunt vrăjmașii lui Hristos și ai papei.
54. Când, în aceeași predică, se folosește pentru iertări un timp egal, sau mai lung decât pentru Cuvântul lui Dumnezeu, acestui Cuvânt i se aduce un prejudiciu.
55. Dacă iertările, care sunt un lucru foarte mic, sunt celebrate cu un sunet de clopot, cu o procesiune și o ceremonie specială, trebuie că intenția papei este ca Evanghelia, care este lucrul cel mai mare, să fie predicată cu o sută de clopote, o sută de procesiuni și o sută de ceremonii.
56. „Comorile bisericii", din care papa acordă indulgențe, nu sunt pronunțate, sau cunoscute suficient printre oamenii lui Hristos.
57. Faptul că ele nu sunt niște comori trecătoare este evident, cu siguranță, pentru că mulți dintre vânzători nu împart așa de ușor asemenea comori, ci doar le adună.
58. Ele nu sunt nici meritele lui Hristos și ale sfinților, deoarece chiar și fără papa, acestea aduc întotdeauna har pentru omul dinăuntru, și cruce, moarte și iad pentru omul dinafară.
59. Sf. Laurențiu a spus că aceste comori ale bisericii erau săracii bisericii, dar el a vorbit în conformitate cu folosirea acestui cuvânt în timpul lui.
60. Fără grabă, noi spunem că acea comoară este constituită de cheile bisericii, date prin meritele lui Hristos;
61. Deoarece este clar că pentru iertarea pedepselor și a cazurilor care îi sunt rezervate lui, puterea papei este suficientă.
62. Adevărata comoară a bisericii este Evanghelia cea sfântă a slavei și a harului lui Dumnezeu.
63. Totuși, această comoară este în mod firesc cea mai detestabilă, deoarece îi face pe cei dintâi să fie cei din urmă.
64. Pe de altă parte, comoara indulgențelor este în mod firesc cea mai vrednică de dorit, deoarece îi face pe cei din urmă să fie cei dintâi.
65. Prin urmare, comorile Evangheliei sunt mrejele cu care ei obișnuiau să pescuiască oameni ai bogăților.
66. Comorile indulgențelor sunt mrejele cu care ei pescuiesc acum bogățiile oamenilor.
67. Indulgențele pe care predicatorii le proclamă ca fiind „harurile cele mai mari" sunt cunoscute ca fiind într-adevăr așa, în măsura în care aduc câștigul.
68. Cu toate acestea, în realitate, ele sunt harurile cele mai mici, dacă sunt comparate cu harul lui Dumnezeu și cu evlavia crucii.
69. Episcopii și preoții sunt obligați să-i primească pe vânzătorii de iertări apostolice cu tot respectul.
70. Totuși, ei sunt mult mai obligați să-și deschidă bine ochii și să asculte bine cu urechile, ca nu cumva acești oameni să-și predice propriile visuri, în loc să împlinească însărcinarea papei.
71. Cel care vorbește împotriva adevărului iertărilor apostolice să fie anatemizat și blestemat!
72. Dar cel care veghează împotriva poftei și a imoralității predicatorilor iertării să fie binecuvântat!
73. Papa fulgeră pe bună dreptate împotriva acelora care, prin orice mijloc, aduc prejudiciu comerțului cu iertări.
74. Dar el intenționează mult mai mult să fulgere împotriva celor care folosesc pretextul iertărilor pentru a aduce prejudiciu iubirii și adevărului sfânt.
75. A crede că iertările papei sunt așa de mari încât pot să absolve un om chiar dacă ar fi săvârșit un păcat imposibil și ar fi violat-o pe mama lui Dumnezeu – aceasta este o nebunie.
76. Dimpotrivă, noi spunem că, în ce privește vinovăția păcatului, iertările papei nu sunt în stare să îndepărteze nici cel mai mic dintre păcatele scuzabile.
77. Se spune că, dacă ar fi papă acum, nici chiar Sf. Petru nu ar putea să dăruiască haruri mai mari. Aceasta este o blasfemie la adresa Sfântului Petru și la adresa papei.
78. Dimpotrivă, noi spunem că, până și papa actual și, în cele din urmă, orice papă are haruri mai mari la dispoziție: rațiunea, Evanghelia, puterile, darurile vindecării etc., așa cum este scris în 1 Corinteni 12.
79. A spune că crucea, împodobită cu blazonul brațelor papei, care este ridicată [de predicatorii indulgențelor], are aceeași valoare ca și crucea lui Hristos este o blasfemie.

CA_noiembrie_2017.indd 16 26/10/2017 08:24:58

80. Episcopii, preoții și teologii care îngăduie ca asemenea vorbe să fie răspândite printre oameni vor trebui să dea socoteală.
81. Această predicare liberă a iertărilor va face să le fie dificil chiar și oamenilor învățați să salveze respectul cuvenit papei de calomnie, sau chiar de întrebările răutăcioase ale laicilor.
82. Cu alte cuvinte: „Dacă papa salvează un număr nelimitat de suflete pentru niște bani amărâți cu care să construiască o biserică, de ce papa nu golește purgatoriul din iubire sfântă și pentru nevoia cumplită a sufletelor care se află acolo? Aceste motive ar fi cele mai îndreptățite, primele sunt cele mai josnice."
83. Din nou: „De ce sunt continuate slujbele de înmormântare și slujbele de pomenire pentru morți și de ce papa nu înapoiază, sau de ce nu îngăduie retragerea donațiilor rânduite pentru ei, dacă este greșit să te rogi pentru cei mântuiți?"
84. Din nou: „Ce este această nouă evlavie a lui Dumnezeu și a papei, încât îngăduie ca, în schimbul banilor, un om neevlavios și vrăjmaș al lor să cumpere ieșirea din purgatoriu a sufletului pios al unui prieten al lui Dumnezeu, și nu îl eliberează mai degrabă din iubire curată, pentru nevoia acelui suflet evlavios și iubit?"
85. Din nou: „De ce vechile canoane ale penitenților, care prin îndelungată nefolosire sunt abrogate și moarte, sunt împlinite acum prin acordarea de indulgențe, ca și când ar continua să fie valabile și în vigoare?"
86. Din nou: „De ce papa, a cărui bogăție este astăzi mai mare decât bogățiile celor mai înstăriți oameni, nu construiește măcar această biserică a Sfântului Petru cu propriii bani, în loc să o construiască din banii sărmanilor credincioși?"
87. Din nou: „Ce anume iartă papa și ce împărtășire le acordă el acelora care, prin căință desăvârșită, au dreptul la deplina iertare și împărtășire?"
88. Din nou: „Ce binecuvântare mai mare ar putea să vină asupra bisericii, dacă papa ar trebui să facă de o sută de ori pe zi lucrul pe care îl face acum o dată și dacă i-ar acorda fiecărui credincios aceste iertări și împărtășiri?"
89. „Deoarece, prin iertările lui, papa caută mai degrabă mântuirea sufletelor decât banii, de ce suspendă indulgențele și iertările acordate până acum, dacă acestea au o eficacitate egală?"
90. A respinge numai prin forță aceste argumente și obiecțiuni ale laicilor și a nu le rezolva prin prezentarea motivelor înseamnă a expune biserica și pe papa la batjocura vrăjmașilor lor și a-i face pe creștini să fie nefericiți.
91. Prin urmare, dacă iertările ar fi predicate în conformitate cu spiritul și intenția papei, toate aceste îndoieli ar fi rezolvate imediat, mai mult, ele nici nu ar fi apărut.
92. Așadar, la o parte cu toți acei profeți care îi spun poporului lui Hristos: „Pace, pace", când nu este nicio pace!
93. Binecuvântați să fie toți acei profeți care îi spun poporului lui Hristos: „Crucea, crucea", când nu este nicio cruce!
94. Creștinii să fie îndemnați să fie sârguincioși în a-L urma pe Hristos, Capul lor, îndurând pedepsele, moartea și iadul.
95. Și astfel să fie încrezători cu privire la intrarea în ceruri mai degrabă prin multe suferințe, decât prin asigurarea păcii.

Încheiere

Înțelegerea lui Luther cu privire la Evanghelie avea să se dezvolte mai târziu. Tot mai târziu avea să descopere că papa avea de fapt altă evanghelie și apelul la autoritatea supremă a Bibliei este nedorit. Abia când papa i-a trimis ultimatum de retractare necondiționată și când a sosit bula papală prin care reformatorul era excomunicat, Luther s-a trezit la realitatea că Biserica Romei nu dorește o astfel de Reformă și că ea a devenit captivă antihristului, vicarului lui Satana. Bula lui Leon a fost pusă la locul ei, pe foc, unde trebuie să rămână în continuare, iar tezele lui Luther au rămas țintuite în conștiința Europei și a întregii lumi creștine.

Tradiționaliștii, clericaliștii, sacramentariștii și toți cei care se cred paznicii agapei Evangheliei pot strâmba din nas la „ereticul" și „rebelul" din Wittenberg, care a făcut istorie, sfâșiind unitatea iluzorie a bisericii. Ei îl pot contrazice, în numele dogmelor inventate de ei, sau îl pot ignora. Dar adevărul este că nu puțini oameni care știu să citească înțeleg și astăzi că harul mântuitor al lui Dumnezeu este mai presus de orice comerț materialist-mistic și că Domnul Isus Hristos, „marele nostru Dumnezeu și Mântuitor", (Tit 2:13; 2 Petru 1:1) este în stare să ofere iertare deplină în mod direct, fără niciun intermediar. Singurul rol al intermediarului, în acest caz, este acela de a anunța disponibilitatea lui Dumnezeu de a proclama mărimea acestui har, de a îndemna la acceptarea împăcării.

Ziua de 31 octombrie 1517 a rămas în istorie ca data tradițională a publicării *Celor 95 de teze* și este de atunci comemorată anual (Ziua Reformei). Anul acesta se împlinesc 500 de ani de la izbucnirea Reformei, o ocazie excelentă de a sărbători frumusețea Evangheliei și de a ne ruga pentru prietenii și frații creștini din alte confesiuni, în special pentru conducătorii religioși, ca să se trezească și să ia poziție hotărâtă de partea adevărului. Sângele păcătoșilor pierduți este stropit pe odăjdiile tuturor celor care evită Evanghelia Împărăției lui Hristos. ■

[1] Vezi www.Ro.Wikipedia : „Indulgență (creștinism)".

[2] Textul integral al celor 95 de teze aparține articolului din www.Ro.Wikipedia (2015) „Cele 95 de teze". Același text este publicat și pe site-ul www.biserica-lutherana.ro (2016), pe blogul *Suceava Evanghelică* (2013), precum și pe www.youtube.com: „Cele 95 de teze ale lui Martin Luther, din 31 octombrie 1517".

Florin Lăiu este profesor de Biblie la Institutul Teologic Adventist.

CA_noiembrie_2017.indd 17 26/10/2017 08:24:58

MONUMENTUL REFORMATORILOR – MONUMENTUL REDEȘTEPTĂRII

Am vizitat renumitul oraș Florența, centrul artelor și al renașterii italiene. Sunt atât de multe urmele lui Leonardo da Vinci, Michelangelo, Rafael, care ne îndeamnă la o analiză atentă și la o contemplare plăcută. Dar Florența mai are un mare erou; acesta este Savonarola (1452–1498), călugăr, profesor și mare predicator reformist. Pentru a se încadra în spiritul epocii sale, Savonarola va începe o serie de predici care vor schimba Florența din temelii. Rezultatul lor va fi cea mai mare mișcare de redeșteptare spirituală din Italia și din lumea catolică. Se află între Wycliffe și Hus, precursorii Reformei, și marii reformatori Luther, Zwingli și Calvin. Își dorea același lucru ca și toți ceilalți reformatori – o schimbare în interiorul bisericii, o întoarcere la umilința și pocăința apostolilor. Savonarola a folosit clasica metodă catolică – intimidarea. El predica despre judecățile lui Dumnezeu și pedepsele ce vor veni peste păcătoși. Folosea profețiile și le îndrepta ca niște ghiulele de tun împotriva elitei societății, în frunte cu papa.

REFORMATORII NU SUNT IUBIȚI. LOR NU LI SE RIDICĂ MONUMENTE, CI DOAR RUGURI! EFECTELE LOR SUNT ÎNSĂ CELE MAI MĂREȚE

Una dintre remarcile sale memorabile este: „Nu pot suferi orbirea și imoralitatea italienilor." Nu putea suferi umanismul profan din artele timpului și a religiei. Marii artiști renascentiști umpluseră bisericile și sălile publice cu scene indecente, cu trupuri goale, și acestea uneori chiar pe bolta bisericilor. Savonarola dorea să aducă societatea la o viață simplă, curată și morală, dar a folosit metodele timpului său: frica, amenințarea și dictatura religioasă.

Savonarola și-a început educația în 1475, ca student la medicină, dar nu a fost mulțumit și a intrat în mănăstire, în ordinul dominicanilor, dintr-o sete după Cuvântul lui Dumnezeu. Dragostea pentru Cartea sfântă, setea de studiu și capacitățile sale intelectuale deosebite au făcut ca, în 1482, să devină profesor la Colegiul San Marco, din Florența. Aici își va începe predicile cu subiect profetic, care vor zgudui Florența. Drept urmare este destituit din postul său și trimis într-o localitate neînsemnată din Italia.

Lorenzo de Medici, stăpânul Florenței, îl va aduce înapoi în anul 1490. Va reîncepe șirul predicilor sale vestite din profeție și, evident, va deveni unul dintre principalii acuzatori ai dictatorului Florenței, Lorenzo de Medici, chiar cel care îl adusese și îl protejase până atunci.

Familia Medici își va pierde postul, averea, tot ce avea în anul 1494 și va trebui să părăsească orașul. În necazurile care s-au abătut peste orașul Florența, războaie, distrugeri și schimbări de stăpâni, Savonarola va deveni omul providențial pentru un astfel de timp. El devine pentru un timp stăpânul orașului, înființând o republică teocratică. Predică și impune o pocăință forțată. Grupuri de copii și alți simpatizanți colindau străzile orașului pentru a urmări și impune reguli stricte în comportament, îmbrăcăminte și ținută decentă. Orașul este terorizat de programul reformator extremist, dar se supune.

Savonarola nu s-a mulțumit doar cu reforma din Florența; și-a ridicat vocea și împotriva curții papale și a elitei de la Roma. Drept urmare, în anul 1495 este chemat la Roma, în fața papei, pentru a da socoteală de activitatea sa. Este conștient că acest lucru însemnă arestare, excomunicare și poate chiar moartea, de aceea refuză să meargă. Papa îl excomunică în 1498 și un tribunal eclezeiastic îl judecă la Florența, ca apoi să fie ars pe rug în piața orașului, aproape de catedrala cea mare.

Am vizitat Florența cu inima palpitând, dorind să văd monumentele ei, dar mai ales dovezile despre viața și activitatea lui Savonarola. Așa că primul drum a fost spre Mănăstirea San Marco, centrul activității sale. Aici a lucrat ca profesor, aici a predicat, aici a fost casa lui. Căutam pe zidurile clădirii vreo placă comemorativă care să prezinte viața și activitatea lui Savonarola. Mă uitam crezând că poate există vreo statuie sau grup statuar care să amintească de el. Am văzut în fața intrării principale un monumental grup statuar și m-am îndreptat grăbit spre el. Când citesc, era statuia unui general din sec. al XIX-lea, care

CA_noiembrie_2017.indd 18 26/10/2017 08:24:58

participase la luptele pentru unificarea Italiei; pe zidul mănăstirii întâlnesc o placă comemorativă în cinstea trupelor lui Garibaldi. Nimic despre Savonarola. Am plecat spre centrul orașului și, în piața principală, cu greu am găsit o placă comemorativă, prinsă în caldarâmul străzii, pe care scria: „Aici a fost ars pe rug Savonarola."

Am rămas trist și revoltat: reformatorii nu sunt iubiți. Lor nu li se ridică monumente, ci doar ruguri! Lucrarea lor este de scurtă durată, iar oamenii revin la viața normală de plăceri și distracții. Efectele lor sunt însă cele mai mărețe: lumea a fost salvată de secetă și foamete de către Ilie; omenirea și tot regnul animal au fost salvate din apele potopului de către Noe, iar dacă Lot și fetele lui au scăpat de focul Sodomei, aceasta a fost datorită mijlocirii lui Avraam.

Reformatorii sunt o lumină puternică în noapte, un foc într-o lume înghețată, o stâncă în valurile înfuriate ale mării. Ei nu au monumente, oamenii nu-și amintesc cu plăcere de lucrarea și epoca lor. Au ridicat și ei, totuși, monumente; acestea sunt altarele. Altarul lui Ilie de pe Carmel, locul unde focul a coborât și a mistuit jertfa sa, unde poporul și-a reconsacrat inima lui Dumnezeu, iar Baal și preoții lui au fost respinși și nimiciți. Pavel a ridicat un altar pe fiecare margine din drumul vieții sale, unde zilnic a adus ca jertfă trupul său, o jertfă vie, sfântă și plăcută. Nu catedrale, mănăstiri și spectacole, ci altare vii.

Vrei să pui și tu o piatră la acest altar. Oprește-te din drum, coboară din mașină la o parcare, du-te în partea dreaptă a mașinii, deschide ușa și spune: „Doamne Isuse, te invit să vii cu mine pe acest drum!" Apoi continuă-ți drumul cântând: „Numai cu Isus doresc a merge!" și vei vedea cât de binecuvântată și fericită va fi călătoria ta.

Prietene, trebuie să facem o schimbare, o întoarcere de 180 de grade față de direcția de mers a lumii! Să ne străduim să-L cunoaștem pe Domnul și să lăsăm în urmă altare de consacrare și jertfă. Așa să-ți ajute Dumnezeu! ■

ALTARE DE CONSACRARE

TRAIAN ALDEA

REFORMATORII SUNT O LUMINĂ PUTERNICĂ ÎN NOAPTE, UN FOC ÎNTR-O LUME ÎNGHEȚATĂ, O STÂNCĂ ÎN VALURILE ÎNFURIATE ALE MĂRII.

Lect. univ. dr. Traian Aldea este pastor pensionar.

LA ODIHNĂ

VIORICA ATOMEI

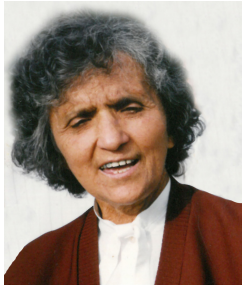

Născută în decembrie 1934, în Cârlibaba, lângă Vatra Dornei, Viorica Atomei, „tanti Coca", așa cum era cunoscută, a fost cea mai mică dintre cei cinci copii ai familiei Hârceag. Părinții, Ioachim și Ecaterina, au fost oameni simpli și credincioși, care au călăuzit pașii copiilor pe calea credinței, de aceea ea s-a decis de tânără pentru Domnul.

Deși cea mai mică dintre frați, a fost mereu ambițioasă și puternică. O femeie caldă, cu un suflet mare. Asta a crezut și David Atomei când a ales-o să-i fie soție. S-au căsătorit la 11 octombrie 1962, la Vatra Dornei. Au trăit împreună o viață plină și frumoasă de 55 de ani. S-au iubit și respectat și au fost totul unul pentru celălalt, până în ziua când a închis ochii, în septembrie 2017. Iar pentru toți ceilalți, un exemplu!

Căminul lor era cald, primitor și cu ușile deschise pentru oricine. Atât pentru cei apropiați, care se bucurau din plin de bunătățile gătite de ea, cât și pentru cei sărmani. Ani buni a făcut mâncare pentru cei care luau o masă caldă sâmbăta, la cantina bisericii din Labirint. O făcea cu drag și pasiune, ca pentru invitații ei, și îi servea pe toți cu zâmbet și căldură. Era veselă tot timpul și glumeață. După Revoluție, a făcut evanghelizare în felul ei – i-a oferit președintelui țării, de ziua lui, *Tragedia veacurilor*. A fost bine primită și a păstrat legătura, oferindu-i ulterior și alte cărți, trimițând adesea mesaje biblice de încurajare președintelui și secretarelor care îi răspundeau la telefon.

O femeie deosebită – așa va rămâne mereu în sufletele noastre. Așteptăm să ne revedem curând, alături de Tatăl nostru din ceruri, acolo unde zâmbetul ei va dăinui pentru totdeauna.

CA_noiembrie_2017.indd 19 26/10/2017 08:24:59

ORIGINILE PROFEȚIILOR APOCALIPTICE II: APOCALIPSA LUI DANIEL (1)

Obiectivul acestui studiu este de a compara constelația de idei escatologice prezente în cartea lui Ioel cu apocalipsa lui Daniel. După cum s-a anticipat într-un număr anterior,[1] scopul acestei comparații este de a demonstra un *continuum* profetic de idei escatologice care străbat cărțile Ioel, Daniel și Zaharia. Dacă în studiul anterior s-a sugerat că universul apocaliptic al cărții Ioel gravitează în jurul conceptului „zilei Domnului", studiul de față își propune să identifice modul în care acest concept se reflectă în cartea Daniel, suportând noi transformări și devenind parte integrantă a genului apocaliptic. Pentru a demonstra continuitatea elementelor care traversează cărțile Ioel și Daniel, în prima parte se va discuta împlinirea parțială a profeției referitoare la prezența Duhului în timpul premergător sfârșitului (Ioel 2:28–29) în activitatea profetului Daniel. După discutarea dependenței textuale între cele două cărți de tipul anticipare-împlinire, într-un număr viitor (partea a doua) vom analiza elemente comune conceptului „zilei Domnului" și evenimentelor sfârșitului evocate de apocalipsa lui Daniel. Nu în ultimul rând, tot atunci vom nota două caracteristici specifice genului apocaliptic, care au inspirat alte compoziții de același gen.

ÎN MEMORIA COMPATRIOȚILOR SĂI, DANIEL A ÎNTRUCHIPAT EPITOMUL EXPERIMENTĂRII PREZENȚEI DUHULUI ÎN ROBIE, O BIOGRAFIE COMPARABILĂ CU CELE ALE LUI NOE ȘI IOV.

Daniel și promisiunea revărsării Duhului

Datorită genului singular apocaliptic în literatura veterotestamentară, cartea Daniel a fost abordată frecvent separat de alte compoziții biblice. Această orientare nefericită a fost corectată în ultimele decade cu o tendință nouă, recunoscându-se tot mai mult dimensiunea intertextuală a acestei compoziții. Mulțumită noii orientări, cercetătorii au identificat corespondențe intertextuale între nenumărate pericope ale cărții Daniel cu alte scrieri, sporind înțelegerea acestor secțiuni narative. Una dintre cele mai convingătoare corespondențe o reprezintă asemănarea dintre Daniel și Iosif, ambele personaje excelând în decodarea viselor. În lumina detaliilor ample pe care atât Geneza, cât și Daniel le oferă, Daniel este prezentat ca un „al doilea Iosif", în anumite aspecte surclasându-și chiar „prototipul".[2]

O legătură intertextuală căreia nu i s-a dat atenția cuvenită o reprezintă împlinirea în activitatea profetului Daniel a anticipării prezenței Duhului în vremea sfârșitului vestită de către Ioel. Prezicerea din Ioel 2:28–29 indică atât beneficiarii prezenței („fii și fiice", „bătrâni", „tineri", „robi" și „roabe"), cât și semnele care însoțesc această experiență („prorocii", „vise" și „vedenii"). Informațiile biblice care conturează profilul și activitatea profetului Daniel relevă un aspect excepțional: acesta este singurul personaj din literatura biblică care înglobează *ad-litteram* fiecare element al acestei vestiri.

Încă din primul capitol al cărții, cititorul ia notă cu privire la intervalul îndelungat de timp acoperit de activitatea profetului. Cartea Daniel fixează limitele cronologiei între primul an al domniei lui Nebucadnețar (cca 605 î.Hr.)[3] și „anul dintâi al împăratului Cir" (539 î.Hr.; cf. v. 21). Întrucât ambele limite temporale se bucură de o datare sigură, putem aproxima cu certitudine faptul că activitatea publică a lui Daniel în Babilon acoperă o perioadă de peste șaizeci și cinci de ani. În concordanță cu vestirea profetului Ioel, reperele cronologice amintite îl prezintă pe Daniel ca împlinind de la tinerețe până la bătrânețe făgăduința prezenței Duhului. Nu doar că viața profetului înglobează etapele de vârstă incluse în această promisiune, ci, cel mai probabil, existența acestuia explică sensul ideal al împlinirii ei. În loc să determine categorii de vârstă distincte prin „tineri" și „bătrâni", termenii fac referire mai degrabă la prologul și epilogul unei vieți pline de substanță: tinerețea constituie oportunitatea revărsării Duhului, iar etapa bătrâneții reprezintă ocazia în care se evidențiază dominanta vieții, prezența Duhului. Dacă prezența Duhului în tinerețea lui Daniel este inaugurată prin primirea „înțelepciunii", „priceperii" și „științei" din partea lui Dumnezeu (Daniel 1:17), dominanta vieții

CA_noiembrie_2017.indd 20 26/10/2017 08:24:59

profetului este consemnată de către opozanţii săi, care recunosc că „are duhul dumnezeilor celor sfinţi” (Daniel 4:8–9,18; 5:11,14) sau că „în el era un duh înalt” (Daniel 6:3,4–5).

Făgăduinţa liberalizării prezenţei Duhului anticipată de către Ioel abordează și distincţia dintre „fii” și „robi”. Potrivit planului divin, revărsarea aceloraşi beneficii peste ambele grupuri semnalează abolirea unei prejudecăţi cu implicaţii sociale. Atât oamenii liberi (fiii), cât și cei care și-au pierdut libertatea (robii) se pot bucura de șanse egale înaintea lui Dumnezeu. Încă o dată, viaţa lui Daniel ilustrează împlinirea acestui principiu, înglobând simultan în biografia sa dimensiunile de „fiu” și „rob”. Cu toate că informaţiile preliminare îl prezintă ca pe unul dintre „fiii lui Israel” (Daniel 1:3), Daniel își desfășoară partea cea mai semnificativă a vieţii ca rob.[4] În ciuda acestei realităţi, evenimentele petrecute la curţile suveranilor babilonieni și medo-persani, avându-l ca protagonist pe profet, dovedesc că statutul de „rob” nu reprezintă un impediment în calea experimentării prezenţei Duhului. În mod paradoxal, noua ipostază cel mai probabil a facilitat atât înţelegerea, cât și asumarea statutului onorant de „rob al Dumnezeului celui viu” (Daniel 6:20). Nu este de mirare că, în memoria compatrioţilor săi, Daniel a întruchipat epitomul experimentării prezenţei Duhului în robie, o biografie comparabilă cu cele ale lui Noe și Iov (Ezechiel 14:14,20; vezi de asemenea Ezechiel 28:3).[5]

Nu în ultimul rând, activitatea profetului Daniel împlinește *ad-litteram* semnele care însoţesc revărsarea Duhului Sfânt. Potrivit lui Ioel, prezenţa Duhului înainte de venirea zilei Domnului este demonstrată printr-o înzestrare specială a fiecărui individ de a „proroci”, „visa visuri” și „avea vedenii”. Cartea Daniel documentează amplu activitatea profetului ca fiind caracterizată de aceste manifestări. Acestuia i se prezintă încă din primul capitol înzestrarea specială primită în comparaţie cu camarazii săi, „[...] mai ales însă a făcut pe Daniel priceput în toate vedeniile și în toate visele” (Daniel 1:17). Capitolele următoare demonstrează veridicitatea acestei caracterizări, exemplificând capacitatea profetului de a revela prin „vise” și „vedenii” tainele viitorului.[6]

Concluzie

Împlinirea semnelor prezenţei Duhului în viaţa profetului Daniel contribuie la elucidarea sensului profeţiei apocaliptice din cartea Ioel. Cu toate că prezicerea asociază specific manifestarea „prorociei” cu „fiii și fiicele”, a „viselor” cu „bătrânii” și a „vedeniilor” cu „tinerii”, aceste relaţii se regăsesc mai degrabă într-un raport de complementaritate. Cu alte cuvinte, după cum deja s-a notat în dreptul altor termeni, „vedeniile” și „visele” nu ar trebui limitate la categoriile cărora le sunt asociate, ci ele pot fi înglobate în experienţa unui singur subiect, indiferent de vârstă sau statut social. În acest sens, Daniel exemplifică împlinirea ideală a prezicerii escatologice, înglobând în viaţa și activitatea sa atât constelaţia de semne ale prezenţei Duhului, cât și diverse statusuri sociale. ■

DOMINANTA VIEȚII DANIEL OLARIU

DACĂ PREZENȚA DUHULUI ÎN TINEREȚEA LUI DANIEL ESTE INAUGURATĂ PRIN PRIMIREA „ÎNȚELEPCIUNII”, „PRICEPERII” ȘI „ȘTIINȚEI” DIN PARTEA LUI DUMNEZEU, DOMINANTA VIEȚII PROFETULUI ESTE CONSEMNATĂ DE CĂTRE OPOZANȚII SĂI, CARE RECUNOSC CĂ „ARE DUHUL DUMNEZEILOR CELOR SFINȚI” SAU CĂ „ÎN EL ERA UN DUH ÎNALT”.

[1] „Originile profeţiilor apocaliptice I: Apocalipsa lui Ioel” *Curierul Adventist* 2017 (nr. 4), 19–22.

[2] Pentru un studiu recent cu privire la corespondenţele dintre Iosif și Daniel, vezi Michael Segal, *Dreams, Riddles, and Visions: Textual, Contextual, and Intertextual Approaches to the Book of Daniel*, BZAW 455 (Berlin: De Gruyter, 2016), 48–51.

[3] Cu toate că nu se indică explicit anul dintâi al împăratului Nebucadneţar, această limită se poate deduce cu ușurinţă comparând Dan. 1:1 cu 2:1. Faptul că introducerea capitolului doi fixează evenimentul relatat ca petrecându-se în al doilea an al împăratului Nebucadneţar sugerează că „al treilea an al domniei lui Ioiachim”, consemnat în debutul cărţii (Dan. 1:1), corespunde istoriografic anului dintâi al domniei împăratului babilonian.

[4] Este de asemenea semnificativ de notat terminologia cu care oamenii de la Curtea imperială fac referire la Daniel. Cu toate că deja se bucura de o anumită recunoaștere la curte, atât pentru oficiali, cât și pentru împărat, statutul lui Daniel era de „prins de război” (Dan. 2:25; 5:13).

[5] Împlinirea făgăduinţei în viaţa lui Daniel poate fi interpretată în contextul mult mai larg al polemicilor dintre comunităţile iudaice din diaspora și cea locală. Din cauza deportărilor, o întrebare inevitabilă care s-a ridicat a fost legată de prezenţa lui Dumnezeu cu comunitatea din exil și, prin urmare, de veridicitatea ideilor religioase vehiculate de literaţii iudei ai diasporei. În acest context, dezbaterea de fond era dacă noile concepte și scrieri religioase din „robie” puteau fi autoritative sau doar scrierile literaţilor locali se bucurau de acest privilegiu. În iudaism, această dezbatere a condus în cele din urmă la două tradiţii în interpretare care și-au găsit expresia în talmudul babilonian și în cel palestinian. În acest sens, Daniel constituie un răspuns timpuriu la întrebarea ridicată, atestând că revelaţia divină operează și dincolo de graniţele lui Israel.

[6] Terminologia utilizată de Ioel 2:28–29 se regăsește în felul în care revelaţiile divine primite de profet sunt introduse în carte. În consecinţă, Dan. 2:19 informează că profetului „i s-a descoperit taina [...] într-o vedenie în timpul nopţii”, iar Dan. 7:1 detaliază că el „a visat un vis și a avut vedenii în mintea lui pe când era în pat”. De asemenea, Daniel raportează că „a avut o vedenie, afară de cea pe care o avusesem mai înainte” (Dan. 8:1).

Daniel Olariu este pastor și predă limba ebraică și cursuri de Vechiul Testament la ITA, Cernica.

CA_noiembrie_2017.indd 21 26/10/2017 08:24:59

SFÂNTA SCRIPTURĂ

Rubrica „Popas pentru studiu” vă invită la verificarea și aprofundarea convingerilor religioase. Temele vor fi de regulă preluate de la Institutul de Cercetări Biblice al Conferinței Generale. Vom aborda subiecte de interes general din Sfânta Scriptură, Spiritul Profetic sau viața practică de credință. Fie ca de aici să se nască gânduri, sentimente, vorbe și fapte în spiritul lui Hristos!

CUVÂNTUL DOMNULUI
CRISTIAN TRENCHEA

Ce este Biblia? Sfânta Scriptură este colecția de scrieri sacre ale creștinilor, de unde ei își însușesc înțelegerea cu privire la Dumnezeu, convingerile religioase și modul de a trăi. Creștinii privesc Biblia ca pe un dar divin pentru umanitate, care îi călăuzește pe toți în călătoria vieții pe pământ și în pregătirea pentru un viitor cu Domnul. Voi rezuma câteva din motivele pentru care creștinii consideră Biblia scrierea lor sacră.

Originea Bibliei. Originea Bibliei și scopul ei central sunt interconectate. Ea provine de la Dumnezeu, care, vorbind oamenilor, ni S-a descoperit ca un Dumnezeu căruia îi pasă de noi în ciuda lipsei noastre de interes față de El și care ne iubește, deși îngăduie suferință în viața noastră. De fapt tocmai din cauza situației noastre nenorocite El a ales să ne vorbească, pentru a ne oferi speranță în mijlocul disperării ce ne încearcă. „Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu”, a scris apostolul Pavel (2 Timotei 3:16). Pentru creștini, originea divină a Bibliei îi oferă autoritate unică.

Profeții și Biblia. Dumnezeu a luat inițiativa de a ni Se adresa, dar a făcut aceasta prin oameni aleși de El ca mijlocitori ai descoperirii de Sine către omenire. El le-a vorbit direct prin vise, viziuni și prin cuvântul Lui rostit, iar ei au împărtășit altora mesajele primite prin cuvântul lor scris și rostit. Totuși, ceea ce ei au proclamat a fost ceea ce au primit de la Domnul: „Cuvântul Domnului mi-a vorbit”, a spus profetul Ieremia (1:1). Oamenii au putut să învețe despre Dumnezeu și caracterul Său doar prin descoperirea Sa de Sine, făcând aceasta de-a lungul mileniilor prin profeții Săi. Aceștia au păstrat pentru noi instrucțiunile divine în Sfânta Scriptură, scrierea noastră sacră.

Hristos și Biblia. Întrucât principalul motiv pentru care Dumnezeu a decis să vorbească omenirii prin profeți a fost de a dezvălui natura iubitoare a caracterului Său, descoperirea de Sine prin profeți nu a fost suficientă. Doar Dumnezeu putea să descopere umanității plinătatea caracterului Său. Și a făcut aceasta nu printr-un profet, ci devenind o ființă umană și locuind printre noi. Aceasta s-a întâmplat prin Isus Hristos, care este Dumnezeu Însuși în natura omenească. Evanghelistul Ioan scrie: „Cuvântul S-a făcut trup și a locuit printre noi plin de har și de adevăr. Noi am privit slava Lui, o slavă întocmai ca slava singurului născut din Tatăl” (Ioan 1:14). Prin propria Lui persoană, prin acțiuni și învățături, Dumnezeu ni S-a descoperit ca niciodată până atunci ca un Dumnezeu al iubirii care era dispus să facă ce era de neconceput pentru a ne restaura și pentru a restabili comuniunea noastră deplină cu El. Revelația lui Dumnezeu prin Isus Hristos deține supremația. Este de neîntrecut, deoarece Dumnezeu ne-a vorbit direct, fără intermediari.

Mesajul Bibliei. Personajul central al Bibliei este Dumnezeu, care ne-a vorbit în calitate de Creator și Răscumpărător prin Isus Hristos. În calitate de Creator, El a adus la existență o creație perfectă, care a fost apoi afectată de o rebeliune în cer împotriva bunătății lui Dumnezeu. Oamenii s-au alăturat răzvrătirii, iar consecința este aceea că suntem cu toții implicați într-un conflict cosmic. În Biblie, Dumnezeu a păstrat descoperirea de Sine pentru a ne chema să ne alăturăm Lui în lupta Sa împotriva forțelor răului. Aceste forțe cauzează suferință și moarte pe planeta noastră, în timp ce încearcă să ocupe locul lui Dumnezeu pe pământ. Ca Răscumpărător, Dumnezeu a devenit om, experimentând suferința noastră și murind pentru noi. Acum, tuturor celor care aleg să fie de partea Sa în conflictul cosmic, El le oferă ceea ce a plănuit de la început, și anume bucuria vieții veșnice. Pe cruce, Hristos a învins puterile răului și a descoperit dragostea Lui de nepătruns, adeverită prin sacrificiul Său pentru omenire. El a dovedit universului că voia lui Dumnezeu pentru toți e întotdeauna bună. Biruința Sa va fi împlinită la cea de-a doua venire a Lui, urmând ca puterile răului să fie eliminate din univers, unde va fi un cer nou și un pământ nou. Biblia este cartea speranței dăruită nouă de Dumnezeu prin Domnul Isus Hristos.

„În Cuvântul Său, Dumnezeu le-a încredințat oamenilor cunoștința necesară pentru mântuire. Sfintele Scripturi trebuie să fie primite ca o descoperire autoritară, infailibilă a voinței Sale. Ele sunt măsura caracterului, descoperitorul doctrinelor și dovada experienței.” (*Tragedia veacurilor*, p. 7) ■

Cristian Trenchea, pastor, Conferința Moldova

CA_noiembrie_2017.indd 22 26/10/2017 08:24:59

DESCHIDEREA ANULUI UNIVERSITAR 2017–2018 ÎN CAMPUSUL ADVENTIST DIN CERNICA

Într-o atmosferă de sărbătoare, luni, 2 octombrie, a avut loc festivitatea de deschidere a anului universitar 2017–2018 pentru studenții care studiază în campusul adventist din Cernica. Evenimentul a început la ora 10 în capela Institutului Teologic Adventist, iar la întâlnirea din acest an au participat profesori, studenți, părinți și alți invitați. După salutul adresat în deschiderea programului de pastorul George Șchiopu, capelanul institutului, au urmat momente de închinare prin cântare și rugăciune și o meditație biblică prezentată de pastorul Eduard Călugăru, trezorierul Bisericii Adventiste din România. La această ocazie festivă a fost prezentă și doamna Ioana Mihalache, directoarea Școlii Gimnaziale nr. 1 din Cernica. Dumneaei și-a exprimat aprecierea pentru proiectele derulate de studenții ITA în comuna Cernica și și-a arătat deschiderea pentru cât mai multe colaborări în viitor. Nu au lipsit nici anunțurile despre noul an academic, prezentate de decanul ITA, lector univ. dr. Laurențiu Moț, prezentarea profesorilor, în mod special pentru studenții din anul I, și anunțul oficial pentru deschiderea noului an universitar.

Participanții la acest eveniment, profesori, studenți sau părinți, și-au exprimat foarte deschis nerăbdarea de a veni sau a reveni în campus, precum și așteptările foarte mari pe care le au de la Institutul Teologic Adventist și de la Școala Postliceală Sanitară „Dr. Luca" din Cernica.

„Am constatat cu plăcere că s-a luminat campusul și capela. Odată cu revenirea studenților, totul a prins culoare și farmec. Ne simțim binecuvântați și încurajați pentru că și în acest an avem un număr mare de studenți în anul întâi, care se alătură celor din anii mai mari. Este o responsabilitate deosebită, dar și un motiv să perseverăm în activitatea noastră pentru că Dumnezeu binecuvântează acest loc și ne va da putere să ne împlinim sarcinile așa cum trebuie. M-am bucurat să observ tineri entuziaști și dornici să vadă cum este viața de student. Cred că vom avea împreună un an academic cu multe împliniri și satisfacții."

Conf. univ. dr. **Roxana Paraschiv**, rector

„Chiar dacă încep anul IV de studii, am emoții pentru că au trecut trei ani extraordinari care m-au ajutat să mă dezvolt în diferite domenii. Mai întâi pot să amintesc că m-am maturizat spiritual și m-am apropiat mai mult de Dumnezeu. Apoi trebuie să amintesc că am întâlnit mulți tineri care mi-au devenit prieteni și care au făcut ca anii petrecuți aici să fie foarte frumoși. Pentru anul pe care îl am în față, primul obiectiv este să scriu lucrarea de licență și să mă pregătesc pentru examenele finale."

Robert Matei, student la Teologie adventistă pastorală, anul IV

„Am așteptat cu nerăbdare deschiderea acestui an universitar, mi-am dorit să încep și eram nerăbdător. Pot să spun că mi-a plăcut mult muzica de aici și întâlnirea cu cei care vor fi colegii mei, pentru că m-au convins că sunt tineri deosebiți. Trebuie să spun că abia aștept să văd cum vor fi primele ore. Pentru mine, acest început este un vis împlinit și de abia aștept să văd ce urmează. M-au încurajat mulți să vin aici, dar hotărârea este a mea 100%, pentru că eu consider că trebuie să urmez acest drum."

Daniel Tudorie, student la Teologie adventistă pastorală, anul I

„Mă simt plină de energie și aștept cu nerăbdare să înceapă cursurile. Anul trecut aveam mai multe emoții pentru că eram la început, dar acum deja știu cum este viața de campus, îi cunosc pe mulți dintre cei care ne sunt profesori, am văzut ce cursuri avem și sunt încântată, de abia aștept să înceapă și să descopăr lucruri noi. Pentru anul acesta îmi propun să citesc cât mai mult, să aflu cât mai multe lucruri noi și, pentru că voi face și practică, vreau să învăț să lucrez cu copiii. De asemenea, îmi doresc să înțeleg ce dorește Dumnezeu să-i învăț pentru a deveni oameni de caracter. "

Alina Fandarac, studentă la Pedagogia învățământului primar și preșcolar, anul II

Aceste mesaje sunt o garanție că noul an universitar va aduce multe împliniri și realizări atât profesorilor, cât și celor 246 de studenți care sunt înscriși în anul 2017 la programele de studii oferite de Institutul Teologic Adventist, cât și celor care, de aproape sau de departe, îi susțin pe cei ce învață la Cernica. Dar ceea ce este cel mai important, există suficiente motive pentru o convingere profundă că Dumnezeu va binecuvânta mai departe educația adventistă și instituțiile adventiste de învățământ din Cernica. ■

Emanuel Sălăgean este șef Birou promovare, Institutul Teologic Adventist.

CA_noiembrie_2017.indd 23 26/10/2017 08:25:01

NEMURIREA SUFLETULUI? (1)

PRINTRE „STÂLPII CREDINȚEI" ADVENTIȘTILOR DE ZIUA A ȘAPTEA ESTE ȘI ACELA CĂ NUMAI DUMNEZEIREA ESTE NEMURITOARE, ÎN TIMP CE OMUL ESTE MURITOR, TRUP ȘI SUFLET, IAR IADUL NU POATE FI MAI VEȘNIC DECÂT OMUL.

Introducere

Expunerea celor patru principii fundamentale și distinctive care constituie „pietrele de hotar", sau „stâlpii credinței", adventiștilor de ziua a șaptea se apropie de încheiere. Reamintim că Ellen White a numit în 1889 doar următoarele patru doctrine distinctive sub numele de *landmarks* („pietre de hotar"): 1. Curățirea sanctuarului/ *Judecata de Cercetare* (Daniel 8:14); 2. Întreita solie îngerească (Apocalipsa 14:6-13); 3. Decalogul Legământului veșnic, după care vor fi judecați toți pământenii; 4. Numai Dumnezeirea este nemuritoare. Omul este muritor, trup și suflet, iar iadul nu poate fi mai veșnic decât omul.[1]

După o serie de articole referitoare la primele trei subiecte, începem acum prezentarea celui de al patrulea și ultimul *landmark*. Acest ultim punct distinctiv al credinței noastre neagă două dintre dogmele bisericilor populare: spiritualismul (nemurirea inerentă a sufletului) și iadul veșnic. Iadul veșnic este o consecință naturală a filosofiei spiritualiste. Întrucât sufletul este imaginat ca nemuritor, aruncarea sufletului în iad nu ar putea fi decât o tortură veșnică. Vom trata în articole separate diversele aspecte ale acestei doctrine biblice în contrast cu credința populară.

Termenii Bibliei ebraice pentru duh și suflet

Înainte de a explica ce înseamnă aceste cuvinte, trebuie să accentuăm faptul că aceștia sunt termeni populari care se folosesc în traducerile românești ale Bibliei cu diverse sensuri și merită studiați separat. Dezastrul teologic spiritualist, cel puțin în varianta lui populară, pornește de la presupuneri lingvistice eronate.

De exemplu, se presupune că fiecare dintre acești termeni ar avea în Scriptură un sens definit, precis și distinct și, prin urmare, aceștia ar fi termeni tehnici ai teologiei biblice. Unii învață că duhul este identic cu suflarea, alții spun că duhul este spiritul, inteligența. Unii spun că sufletul este întreaga ființă, alții învață că sufletul este doar psihicul uman. Presupunerea că acești termeni ar avea fiecare un sens distinct, folosit în mod tehnic în Biblie, este pur și simplu neadevărată.[2]

Mai întâi, trebuie să știm că fiecare limbă are termenii ei specifici și că de cele mai multe ori nu se pot găsi echivalente perfecte pentru traducere. Și chiar dacă s-ar găsi, experiența arată că și în limbile originale ale Bibliei (ebraică, aramaică, greacă), precum și în alte limbi antice, termenii corespunzători au de asemenea un caracter popular, cu sensuri nedistincte, suprapuse adesea ca sinonime și, nu de puține ori, cu alt înțeles decât cel așteptat de noi.

Cu această ocazie, ne vom referi la termenii relevanți din limbile biblice, așa cum sunt ei folosiți în diverse texte. Următoarele cuvinte ebraice sunt esențiale în înțelegerea terminologiei folosite în domeniul antropologiei și psihologiei biblice.[3]

Nășamá (suflare, viață, ființă)

Termenul *nășamá* se folosește de 24 de ori în Vechiul Testament (VT). Este un cuvânt care vine de la verbul *nașam* (a gâfâi, a respira) și se folosește cu sensul de suflare sau respirație. Expresia suflare de viață (Geneza 2:7) sau suflare de duh de viață (Geneza 2:7) se referă la respirație, ca evidență a vieții. Cât timp o ființă respiră (suflă), știm că trăiește, că are viață în ea. De aceea, subliniem că această suflare de viață nu este viața în sine, nici energia divină care întreține viața, sau altceva asemănător, ci pur și simplu respirația naturală (cf. Daniel 10:17; 1 Împărați 17:17).

Textul biblic afirmă că Dumnezeu, când l-a făcut pe om, „i-a suflat în nări suflare de viață". De ce i-a suflat „în nări"? Nu există decât o singură explicație, aceea că termenul se referă la respirație. Dumnezeu a folosit acest gest simbolic când i-a dat viață omului creat, pentru a arăta că numai Creatorul este izvorul vieții. Aceeași expresie este folosită și în dreptul lui Dumnezeu, ca metaforă a puterii Lui (Iov 33:4; 37:10), sau a

CA_noiembrie_2017.indd 24 26/10/2017 08:25:01

mâniei judecății Lui (Iov 4:9; Isaia 30:33), sau ca simbol al susținerii ființelor vii (2 Samuel 22:16; Psalmii 18:16; Iov 27:3). Adesea, când cuvântul „suflare" este folosit ca metaforă a vieții, el este și o formă de subliniere a scurtimii și zădărniciei ei (Isaia 2:22).

Dincolo de aceste sensuri în care foloseau evreii cuvântul *năș̌amá* (suflarea, ca expresie a vieții etc.), el este frecvent folosit metonimic în Biblie pentru a exprima (ca singular colectiv, dar uneori și la plural) noțiunea de ființă vie, sau de persoană („a pierit toată suflarea"; „toată suflarea să laude pe Domnul").[4] Există de asemenea cazuri în care *năș̌amá* este folosit ca sinonim cu alți termeni ebraici de mai jos, în special când este folosit în paralel cu *rûaḫ,* sau când acesta din urmă stă în apoziție cu *năș̌amá.*[5] În Isaia 57:16, unii l-au tradus cu „suflet", în sensul de persoană. Și nu este nicio greșeală, fiindcă sunt uneori sinonime.

Iudaismul folosește astăzi termenul *năș̌amá* (*nișmath, nișmos*) în cărțile de rugăciuni pentru morți, cu sensul popular de „suflet" (persoană plecată în cealaltă lume). Dar în Biblie, un astfel de sens al termenul *năș̌amá* nu apare nicăieri.

Rûaḫ (suflare, suflu, vânt, duh, psihic, spirit)

Rûaḫ se folosește foarte frecvent în VT (x380). Sensul primar este acela de suflu, suflare, mișcare de aer, de aceea este folosit de foarte multe ori ca sinonim al lui *năș̌amá* (Iov 9:18; 27:3; 34:14; 1 Împărați 10:5; Psalmii 104:29; Isaia 11:4; Eclesiastul 3:19). În Isaia 42:5, *năș̌amá* și *rûaḫ* sunt folosite în paralel ca sinonime, iar *rûaḫ,* care de obicei este tradus cu duh sau suflare, a fost redat prin sinonimul „suflet".[6] În acest sens, expresii ca „suflare de duh de viață" (Geneza 7:22) nu înseamnă decât suflare sau duh (respirație) care întreține sau indică viața (cf. 2 Samuel 22:16; Psalmii 18:16 „suflarea duhului nărilor"). În acest caz din urmă însă, „duhul nărilor" este o expresie figurată, referitoare la puterea (mânia) divină.

Rûaḫ este folosit și cu sensul de aer necesar respirației (Ieremia 14:6). De peste o sută de ori denumește vântul, ca mișcare atmosferică (Geneza 8:1; Exodul 10:13; 2 Samuel 22:11) sau ca direcție (Ezechiel 42:16). Întrucât vântul este invizibil și instabil prin natura sa, termenul *rûa ḫ* (vânt) este frecvent folosit cu sensul figurat: nimic, zădărnicie (Ieremia 5:13; Iov 6:26; 16:3; Proverbele 11:29).

Cuvântul pentru vânt sau suflare (*rûaḫ*) denumește și alte realități nevăzute: orice fel de stare mintală, chiar strict legată de trup (Isaia 29:10 duh de adormire; Isaia 19:14 de amețeală); orice dispoziție sau stare sufletească (1 Împărați 21:5 – duh abătut; Iosua 2:11 – curaj), orice pornire (1 Cronici 5:26 – ambiție; Ezra 1:1 – bunăvoință; Proverbele 16:32 – temperament); tendințe sufletești sau morale (Psalmii 32:2 – duh de viclenie; Osea 5:4 – de curvie; Numeri 5:14 – de gelozie; Zaharia 12:10 – de har și rugăciune; Isaia 11:2 – de sfat și de putere; Psalmii 51:12 – duh statornic). Adesea *rûaḫ* indică mintea, gândul, „inima", facultățile psihice. De aceea, nu este de mirare, că uneori, *rûaḫ* a fost tradus „suflet" (Isaia 42:5).

Folosirea cuvântului *rûaḫ* pentru a denumi atâtea porniri și capacități psihice a dat naștere la o mulțime de expresii idiomatice care nu întotdeauna sunt înțelese corect: *qóṭer rûaḫ* „scurtime de/în duh" (disperare – Exodul 6:9; sau nerăbdare – Iov 21:4; Proverbele 14:29), *érekh rûaḫ* „lungime de duh" (răbdare – Eclesiastul 7:8); *ș̌éber rûaḫ* „zdrobire de duh" (întristare – Isaia 65:14), *ṭar rûaḫ* „strâmtorare de duh" (chin sufletesc – Iov 7:11); *qar rûaḫ* „răceală de duh" (calm – Proverbele 17:27), *ḫamat rûaḫ* „fierbințeală/ardere de duh" (mânie – Ezechiel 3:14); *góbah rûaḫ* „înălțime de duh" (trufie, măreție – Proverbele 16:18; Eclesiastul 7:8), *ș̌éfel rûaḫ* „josime de duh" (smerenie – Proverbele 16:19; Isaia 57:15); *ʿanyé rûaḫ* „săraci în duh" (umili).[7]

Mai departe, termenul *rûaḫ* denumește și puterile spirituale (natura sau esența spirituală, „spiritul") în contrast cu „carnea" (Isaia 31:3). Cum printre realitățile nevăzute se numără și anumite ființe personale, termenul *rûaḫ* se folosește și cu sensul de inteligență invizibilă (ființă spirituală, spirit: Iov 4:15;), asemenea cuvântului românesc duh, de origine slavonă, care la origine înseamnă „suflare" și „suflet"; și asemenea cuvântului spirit, de origine latină (spiritus), care însemna „suflare", „suflu", dar și „sentimente", „stări/dispoziții sufletești", curaj, „aere" etc. Astfel, îngerii buni sau răi sunt numiți duhuri (1 Samuel 16:14; 1 Împărați 22:21-22).

Spiritualitatea îngerilor nu presupune în mod necesar o imaterialitate absolută, deoarece termenul *rûaḫ* nu se folosea în sensul filozofic actual de „spirit" în contrast cu „materia" (în sensul ei științific), ci doar în contrast cu materia brută. Dacă vântul este *rûaḫ,* deși este material, atunci ființele care sunt *rûaḫ* (duh), și nu carne, pot fi foarte bine alcătuite dintr-o altfel de materie de-

SUFLARE DE VIAȚĂ

FLORIN LAIU

„DUHUL SE ÎNTOARCE LA DUMNEZEU, CARE L-A DAT" (ECL. 12:7). ÎNȚELEPTUL AFIRMĂ CĂ VIAȚA („SUFLAREA") OMULUI A FOST DATĂ DE DUMNEZEU ȘI TOT EL O POATE REDA, DUPĂ CE A ÎNCETAT. ESTE CEVA CE DUMNEZEU I-A „DAT" OMULUI, NU ESTE SINEA OMULUI PE CARE DUMNEZEU AR FI INSTALAT-O ÎN CORP.

CA_noiembrie_2017.indd 25 26/10/2017 08:25:01

cât aceea pe care o putem noi măsura, una care ar putea penetra materia noastră (asemenea undelor/particulelor) și care nu poate fi detectată. Deși sunt spirite (1 Împărați 22:21), îngerii se pot face vizibili și s-au arătat oamenilor direct sau în vedenii, în chip omenesc (Geneza 19:1,5; Judecătorii 13:6; Ezechiel 40:3; Daniel 8:15,18; 9:21), și foarte rar – doar în viziuni simbolice – în chip de genii animaliere (Ezechiel 10:14-15,20; Apocalipsa 4:6-8).

Cuvântul *rûaḫ* se folosește însă și cu referire la acea entitate invizibilă și complet diferită de ordinea creației, care este numită Duhul Sfânt (Psalmii 51:11; Isaia 63:10-11), Duhul lui Dumnezeu (Geneza 1:2; 41:38; 2 Cronici 15:1), Duhul Domnului (Judecătorii 3:10; 1 Samuel 16:14; 2 Cronici 20:14, Spiritul lui Yahwé), Duhul Înțelepciunii (Exodul 31:3), Duhul Meu (al Tău, al Său; Numeri 27:18; Psalmii 139:7; Isaia 48:16) sau, în mod simplu, Duhul (Numeri 11:17; Isaia 32:15; Ezechiel 3:12,14,24; 8:3; 11:1). Adesea este numit „Duhul lui N”[8], în sensul că este Duhul care îl controlează pe N (Numeri 11:25,29; 2 Împărați 2:9,15; cf. Luca 1:17). Expresia *'iș ha-rûaḫ* (lit. „omul Duhului”) înseamnă unul care are Duhul lui Dumnezeu ca dar profetic (Osea 9:7).

„RÛAH”, CU SENSUL DE „SUFLARE” ESTE FOLOSIT CA METAFORĂ A VIEȚII, SUBLINIIND SCURTIMEA ȘI ZĂDĂRNICIA EI. VIAȚA ÎNSĂ ESTE UN CONCEPT ABSTRACT, CARE SE REFERĂ LA FUNCȚIILE VITALE ALE ORGANISMULUI, ȘI NU LA O REALITATE CONCRETĂ SAU METAFIZICĂ, DETAȘATĂ DE TRUP.

În traducere s-a folosit adesea expresia „duhul unui mort” (Leviticul 20:7) sau „duhurile [morților]” (Leviticul 19:31; Deuteronomul 18:11; 2 Împărați 21:6; 23:24; 2 Cronici 33:6). Dar în toate aceste locuri, textul ebraic nu folosește niciun termen cu sensul de „duh” sau „suflet”, ci folosește un cuvânt din domeniul magiei canaanite (*'ob*) care denumea spiritul invocat de un medium.

Este sigur că termenul *rûaḫ,* folosit și cu sensul de *duh* sau *spirit*, nu denumește niciodată pe om (sau parte din el) ca o entitate conștientă, separabilă și nemuritoare. Expresia din Eclesiastul 12:7 („duhul se întoarce la Dumnezeu, care l-a dat”), este o simplă figură de stil, prin care înțeleptul afirmă că viața („suflarea”) omului a fost dată de Dumnezeu și tot El o poate reda după ce a încetat. Este ceva ce Dumnezeu i-a „dat” omului, nu este sinea omului pe care Dumnezeu ar fi instalat-o în corp.

Viața însă este un concept abstract, care se referă la funcțiile vitale ale organismului, și nu la o realitate concretă sau metafizică, detașată de trup. Autorul însuși explică acest fapt, când arată că același *rûaḫ* (duh, suflare) au și omul, și animalul, ironizând ideea că, spre deosebire de duhul animalului, spiritul omului s-ar duce în sus (Eclesiastul 3:19-21). Și chiar dacă am lua metafora în sens propriu și am spune că duhul omului se întoarce exact în cer la Dumnezeu, înțeleptul ne asigură că duhul care „se întoarce la Dumnezeu” nu este o entitate conștientă – nu este sinea, persoana sau individualitatea omului (Eclesiastul 9:5-6,10).

Credința că moartea este o stare inconștientă a spiritului uman nu provine dintr-o antropologie unică, pesimistă a Eclesiastului. Aceasta este și percepția altor autori biblici (Psalmii 6:5; 88:10-12; 115:17-18; Isaia 38:18-19). Este interesant că *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie,* care reflectă în general dogma ortodoxă a nemuririi sufletului, conțin totuși o cugetare profundă, care pare împrumutată din Scriptură:[9]

> *„Că lacrămile noastre numai aici într-această lume suntu de folos până suntem vii, iar după moarte noi nu putem nimic să lucrăm lui Dumnezeu. Că cei morți nu cred, cei morți nu mărturisescu, cei morți nu lucrează, celor morți nu să va dăscoperi nici o taină; cei morți nu fac sfaturile céle bune și înțelépte, cei morți nu pot lua plată.*

În 1 Samuel 30:12 apare expresia ebraică *wattášob* ***rûḫó*** *ĕlayw* (lit. „s-a întors duhul la el”).[10] S-ar sugera aici că duhul este psihicul omului, care îl părăsește, și apoi se poate întoarce? O expresie asemănătoare este folosită cu privire la învierea fiicei lui Iair (Luca 8:55 „duhul ei s-a întors în ea”), unde „duhul” nu este altceva decât respirația, ca semn al vieții, sau ca metonimie pentru viață. Dar în 1 Samuel 30:12, băiatul despre care se spune că i-a „revenit duhul” nu murise, ci era doar leșinat de foame și de sete. De aceea, mulți traducători nu au mai redat aici expresia în mod literal, ci i-au redat doar semnificația: „I-au revenit iarăși puterile” (D. Cornilescu), „s-a întărit” (Biblia Sinodală).

Exemplul acesta arată că acel *rûaḫ* („duh”) care „i-a revenit” băiatului, indiferent dacă ar denumi puteri fizice, sau psihice (conștiența, curajul), nu este spiritul nemuritor despre care vorbesc în van o mulțime de filozofi, teologi și spiritualiști de toate culorile. În Psalmii 78:39, apar niște versuri foarte interesante:

> *„El Și-a amintit că ei nu erau decât carne, un duh (rûaḫ) care pleacă și nu se mai întoarce.”*

Astfel, carnea este aici o metaforă a naturii muritoare a omului, iar metafora „duhului”, care „rimează” aici logic, în paralel cu „carnea”, accentuează și mai mult natura trecătoare a omului: vânt, suflare, nimic. De aceea, traducătorii au redat aici pe *rûaḫ* cu „suflare”, „vânt”, „boare”, „briză” etc. În alte cazuri însă, „carnea” și *rûaḫ*

CA_noiembrie_2017.indd 26 26/10/2017 08:25:01

(duhul) sunt în contrast: „carnea", ca metaforă a slăbiciunii și mortalității ființelor vii, iar „duhul", ca simbol al puterii supranaturale, divine (Isaia 31:3; Zaharia 4:6; Ioan 6:63).

Duhul care însuflețește pe morții din vedenia lui Ezechiel (37:5-8) este unul singur pentru toți (vers. 9-10), și anume, „suflarea", aceeași pentru toți muritorii, inclusiv pentru animale (Eclesiastul 3:19; Psalmii 104:29-30). În alte cazuri însă, *rûaḥ* (suflarea de viață) este exprimată într-un mod particular, ca în expresia „Dumnezeul *duhurilor* oricărui trup" (Numeri 16:22; 27:16), în sensul că fiecare trup are suflarea (viața) lui proprie. Nu toți mor în același timp, și duhul unuia nu depinde de duhul altuia.[11]

În mod asemănător, expresia „duhurile prorocilor" (1 Corinteni 14:32; Apocalipsa 22:6, un ebraism exprimat în greacă), deși este exprimată la plural, în mod personalizat, ea este o manifestare mai generală, numită „duhul prorociei" (spiritul profeției: Apocalipsa 19:10), adică manifestarea darului profetic în diverse cazuri particulare.

Nefeș (suflet, viață, ființă, sine, dorință)

Cel mai obișnuit termen ebraic care se referă la ființa umană este *néfeș* (757x). În vremurile biblice se pronunța *napș*[12] sau *nabș*; este din rădăcina *napaș* (a-și trage sufletul, a se relaxa), înrudită cu *nașap* sau *nașab* (a sufla, a bate vântul) și *nașam* (a gâfâi). Termenul *néfeș* este foarte diversificat în ce privește sensurile cu care este folosit.

Mulți își imaginează că termenul acesta se referă în special la „sufletul nemuritor", adică la acel presupus spirit care ar locui în trup și care supraviețuiește morții trupului, luând cu el identitatea și conștiința umană, cu toate responsabilitățile și simțurile care îi aparțin. Dar felul în care folosește ebraica biblică termenul *néfeș* este departe de a confirma o asemenea filozofie. Chiar și dicționarele de ebraică biblică avertizează că *néfeș*-ul ebraic este foarte diferit de conceptul grecesc de suflet (nemuritor). În ebraică, sensurile lui *néfeș* țin de lumea fizică și a sensibilității fizice.

1. În esență, *néfeș* înseamnă gât, gâtlej, stomac (Numeri 11:6; Isaia 5:14; Habacuc 2:5), de unde a ajuns să însemne poftă, apetit, dorință, foame sau sete.[13] Necunoașterea acestui sens a dus uneori la traduceri eronate, ca aceea de „smerire a sufletului" (Leviticul 16:29,31; 23:27,32; Numeri 29:7), când de fapt acolo nu era vorba despre smerenia interioară, spirituală, ci de o supunere a *poftei* (de mâncare), adică post negru (o zi pe an; vezi și Psalmii 35:13). Nerespectarea smeririi „sufletului" în această zi era pasibilă de pedeapsa capitală (Leviticul 23:29), ceea ce ar fi fost imposibil de dovedit, dacă s-ar fi referit la suflet. Doar cine ar fi fost descoperit cu martori că sfidează porunca, mâncând în ziua aceea, putea fi pedepsit.

Unele expresii compuse cu *néfeș* scot în evidență sensul negativ, de poftă, dorință neînfrânată, de exemplu: *ba'al néfeș* (lit. „posesor de gâtlej/suflet") înseamnă lacom (Proverbele 23:2), iar *răḥab néfeș* (lit. „larg la suflet/gâtlej") înseamnă avar (Proverbele 28:25).

TERMENUL „RÛAH" SE FOLOSEȘTE ȘI CU REFERIRE LA DUHUL LUI DUMNEZEU.

2. Termenul *néfeș*, ca gât, implică și ideea de suflare și se folosește adesea ca sinonim al lui *năṣamá* sau *rûaḥ* (Iov 41:13/21; Geneza 1:20). Se folosește și cu sensul de „ultima suflare" (expirare), ca în Geneza 35:18 („pe când îi ieșea sufletul"). Înrudită cu ideea de suflare este aceea de miros sau parfum, folosită în Isaia 3:20.

3. Suflarea implică viață, astfel că *néfeș* se folosește foarte frecvent cu sensul de viață. În această calitate, *néfeș*-ul este în sânge (Geneza 9:4-5; 19:17; Leviticul 17:11; Deuteronomul 12:23). Cuvântul românesc „inimă", atât ca metaforă a sufletului, cât și ca organ care „animă" organismul prin pomparea sângelui, vine din latină (anima > ânima) unde însemna suflet, suflare, viață. Tot de aici vin și cuvintele: animal, animație etc.

Expresia „a căuta *néfeș*-ul" cuiva înseamnă a căuta să-i iei viața. A „pierde (prăpădi) sufletul" cuiva înseamnă a-l ucide (Ezechiel 22:27). „Ia-mi sufletul" (1 Împărați 19:4) înseamnă „ia-mi viața". „Întoarcerea sufletului" în trup (1 Împărați 17:21-22) este o simplă metaforă care înseamnă reve-

CA_noiembrie_2017.indd 27 26/10/2017 08:25:02

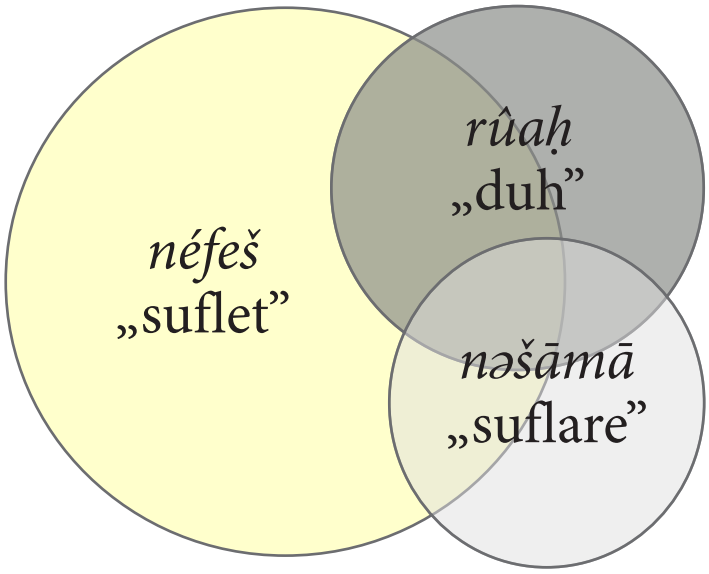

„NÉFEȘ” SE FOLOSEȘTE CU SENSUL DE FIINȚĂ VIE. DE LA SENSUL DE FIINȚĂ S-A AJUNS LA SENSUL DE PERSOANĂ, ACELAȘI TERMEN APLICÂNDU-SE ȘI SCLAVILOR. DE LA SENSUL DE PERSOANĂ, NÉFEȘ A CĂPĂTAT ȘI SENSUL DE INDIVIDUALITATE, SINE.

nirea la viață. Expresii de felul „și-a dat sufletul” (duhul) sau „sufletul lui s-a întors în el” nu înseamnă altceva decât că și-a dat ultima suflare (a expirat) sau că i-a revenit suflarea (a înviat). Sunt simple metafore prin care se exprimă moartea sau învierea. Ele nu trebuie luate în sens literal, fizic.

Sufletul (suflarea, viața) „se duce” și „se întoarce” exact în același fel ca și puterea sau inima, în expresii ca „i s-au dus (sau «i-au revenit») puterile”; „mi-a venit inima la loc” etc. În realitate, puterile și „inima” (curajul) nu sunt niște fantome care părăsesc trupul sau care se întorc în el, ci limbaj popular, cel mai adesea idiomatic, poetic, prin care ne referim la însușiri și fenomene fiziopsihologice complexe și necontrolabile. Uneori „întoarcerea sufletului (*néfeș*)” exprimă poetic înviorarea sufletului, sau revenirea puterilor fizice (Rut 4:15; Psalmii 23:3; Plângeri 1:11,16,19).

4. Noțiunea de viață poate fi individualizată, și astfel *néfeș* se folosește cu sensul de ființă vie, animală sau umană (Geneza 1:20,24; 2:7,19; 9:10,46; Exodul 47:9).

5. De la sensul de ființă, s-a ajuns la sensul de persoană, ins, om, cineva, întrucât atunci când sufletul (ființa) despre care se vorbește este un om, el este o persoană.[14] Același termen se aplică și sclavilor.

6. De la sensul de persoană, *néfeș* a căpătat și sensul de individualitate, sine și se folosește adesea în loc de pronume: e. g. sufletul meu = eu; sufletul nostru = noi etc.[15] Expresia din Isaia 53:10 („Și-a dat sufletul Său la moarte”) înseamnă „S-a dat pe Sine Însuși la moarte”.

7. *Néfeș* se folosește frecvent, ca și în limba română, cu sensul obișnuit de suflet sau „inimă”, ca sediu al sensibilității și afectivității (Geneza 23:8; Psalmii 17:9; 27:12; Proverbele 19:2; Cântarea Cântărilor 1:7; 3:1-4; 5:6; Iov 23:13; 2 Împărați 9:15; Eclesiastul 6:3; Osea 4:8; Ieremia 6:8; 13:17; 14:19; 22:27; 44:14; Ezechiel 23:17,22; 24:25; Exodul 23:9; Proverbele 12:10; Isaia 19:10; Isaia 53:11; 61:10; 66:3; Ezechiel 25:6; Geneza 42:21; Numeri 21:5; Zaharia 11:8.

8. O ciudățenie a limbii ebraice este că folosește termenul *néfeș* (suflet) și pentru a se referi la un trup neînsuflețit, cadavru (Leviticul 21:1,11; 22:4; Numeri 5:2; 19:11,13: Hagai 2:13), sau la un monument funerar.[16] Atingerea de *néfeș* aducea necurăție și necesita un ritual de purificare.

9. Lexicoanele propun și sensul de duh, suflet al unui mort, într-un singur caz (Leviticul 19:28), unde se crede că inciziile făcute în carne, pentru un mort, nu ar fi expresii de doliu, ci ritualuri sângeroase care ar fi protejat împotriva duhului mortului (strigoi?). Chiar dacă ar avea sensul acesta (care este nesigur în lexicoane), aici nu este vorba despre o concepție a evreilor, ci despre un obicei păgân interzis în lege. Evreii care urmau obiceiuri canaanite aveau probabil și ideea de suflet de mort care bântuie sau poate fi consultat.

Oricum, acest domeniu al morții este înconjurat de oroare în concepția ebraică. Atingerea unui *néfeș* (cadavru) nu era interzisă doar preoților, totuși necesita purificare. Dar consultarea unui mort, care în acest caz nu era numit *nefeș* (suflet), ci *met* (mort), *'ob* (spiritul unui medium ventriloc), sau *yid'oni* (spirit familiar, necromanție), era interzisă sub pedeapsa capitală (Leviticul 20:27; Deuteronomul 18:10-12; 1 Samuel 28:9; 1 Cronici 10:13), chiar dacă spiritul sau sufletul mortului era considerat de ocultiștii evrei „ființă dumnezeiască” (adică spirit nemuritor, 1 Samuel 28:13; cf. 1 Timotei 6:16).

Alți termeni ai psihologiei populare ebraice

Dacă până aici am observat că termenii cei mai susceptibili de a descrie o entitate umană nemuritoare (*nășamá, rûaḥ, néfeș*) sunt destul de tereștri și nu ajung la subtilitatea „sufletului” grecesc sau a „spiritului nemuritor” al lui Socrate și al lui Platon, este interesant de observat că și alți termeni folosiți de autorii Bibliei pentru a denumi realități psihologice sunt foarte trupești:

1. *Kălayot* = „rărunchi”, rinichi (Exodul 29:13), se folosea și cu referire la cele mai profunde emoții (Psalmii 7:9; 26:2; Ieremia 11:20).

CA_noiembrie_2017.indd 28 26/10/2017 08:25:02

2. *Kabéd* = ficat (Exodul 29:13; Ezechiel 21:21), se folosea de asemenea pentru a denumi emoții (Plângerile lui Ieremia 2:11).
3. *Me'im* = intestine, măruntaie (2 Samuel 20:10; 2 Cronici 21:18), are și sensul de interior sau suflet (Psalmii 40:8; 73:21; Ieremia 4:19; Plângerile lui Ieremia 2:11; Iov 30:27).
4. *Qéreb* = partea interioară a organismului (Exodul 12:9), folosită adesea cu sensul de suflet (Geneza 18:12; 1 Împărați 17:21; Isaia 19:3; Ieremia 4:14; Psalmii 103:1).
5. *'ețem* = os, schelet (Geneza 2:23; Exodul 12:46) se folosește și pentru a exprima identitatea (Geneza 7:13; Exodul 12:17 lit. „în osul acelei zile" = în însăși acea zi, chiar în ziua aceea: Exodul 24:10 „întocmai ca cerul"), străfundul ființei, cugetul (Ieremia 20:9).
6. *Lēb, lēbab* = inimă, cord (Exodul 28:29; 2 Împărați 9:24; Iov 41:16), se folosește și figurat, cu sensul de interior, mijloc, miez (Exodul 15:8; Deuteronomul 4:11), dar și în sens psihologic: viața, persoana, sinele, sufletul, locul sentimentelor, al impulsurilor, al secretelor,[17] dar și al inteligenței (minții, gândirii), al dispozițiilor, al înclinațiilor, al preocupărilor și al virtuților.[18] Spre deosebire de alte organe interne, menționate mai sus, „inima" este în Biblia ebraică termenul preferat (folosit de 853 ori), care se referă mai frecvent la sensul psihologic decât la cel biologic al termenului.

Ebraica biblică folosește și expresii idiomatice compuse cu *lēb / lēbab* (inimă, minte): *ganab libbô* (Geneza 31:20; lit. „i-a furat inima" = l-a păcălit, i-a înșelat gândul); *ḥakam-lēb* (Exodul 31:6, lit. „înțelept la inimă" = iscusit), *lēb šome'a* (1 Împărați 3:9, lit. „inimă ascultătoare" = minte înțelegătoare, pricepută), *'ēn lēb* (Ieremia 5:21, lit. „fără inimă" = fără minte), *wă-hēšibu 'el libbam* (1 Împărați 8:47, lit. „se vor întoarce în inima lor" = își vor veni în fire), *bă-lēb wa-lēb* (Psalmii 12:3; 1 Cronici 12:34, lit. „cu inimă și inimă" = împărțit, nehotărât), *wayyak lēb…* (1 Samuel 24:6; 2 Samuel 24:10, lit. „îi bătea inima" = l-a mustrat conștiința), *mikšol lēb* (1 Samuel 25:31, lit. „poticnire de inimă" = reproș față de sine, scrupule de conștiință).

Încheiere

Acest articol este doar începutul seriei despre nemurire și spiritualism. Va trebui să ne referim și la termenii Noului Testament (NT), apoi la pasajele dificile din NT, care îi încurajează pe unii să rămână spiritualiști, precum și cuvintele specifice referitoare la lumea de dincolo și la iad, și multe altele în legătură cu acestea. Toate în măsura în care este necesar ca să se înțeleagă satisfăcător acest punct fundamental de doctrină. ■

[1] Menționând aceste patru articole distinctive, Ellen White a spus: „Nu-mi vine în minte un alt punct de credință care s-ar mai putea adăuga sub titlul vechile pietre de hotar." (*MS* 13/1889; *CW* sau *SE* 30).

[2] „La fel și Biblia a trebuit să fie exprimată în limbajul oamenilor, iar tot ce este omenesc este imperfect. [Adesea] diferite sensuri sunt exprimate prin același cuvânt; nu există câte un cuvânt pentru fiecare idee distinctă." (Ellen G. White, *Solii alese*, vol. 1, p. 20, orig.).

[3] Sursa informațiilor semantice și a referințelor biblice pentru termenii ebraici folosiți aici este: Ludwig Koehler et al., *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament* (Leiden: E.J. Brill, 1994–2000). Informațiile au fost în același timp și verificate de noi în textul ebraic.

[4] Deut. 20:16; Iosua 10:40; 11:11,14; 1 Împ. 15:29; Ps. 150:6; 57:16.

[5] Iov 26:4; 32:8; 33:4; Ps. 18:16.

[6] Este vorba de traducerea pe care o folosim de obicei, a lui Dumitru Cornilescu, care a folosit aici modelul Louis Segond, unde „suflet" corespunde lui „soufle" (suflu).

[7] Această ultimă expresie nu apare în VT, dar este prezentă în scrierile de la Qumran și în vorbirea lui Isus (Matei 5:3).

[8] N simbolizează orice nume.

[9] Cf. Pelerinul Ortodox, 1 Sept. 2011: https://acvila30.wordpress.com/2011/09/01/invataturile-lui-neagoe-basarab-catre-fiul-sau-teodosie-17/ . Comentat și de C. Noica în *Pagini despre sufletul românesc*, Ed. Humanitas, București, 1991, pp. 60–61.

[10] Vezi traducerile literale (Fidela, 2010 „duhul lui i-a revenit"), sau vechi (Biblia 1688, 1 Împ. 20:12: „și veni duhul lui întru el"), care exprimă cuvânt cu cuvânt expresia ebraică. Dar și unele traduceri moderne bune preferă o exprimare mai literală (TLN, București 2001 „suflarea i-a revenit"; Biblia Catolică de Iași, 2013 „i-a revenit suflarea" etc.).

[11] Biblia NIV (New International Version) exprimă clar această idee în Num. 16:22: „the God who gives breath to all living things" = Dumnezeul care dă suflare tuturor ființelor.

[12] Asirienii și babilonienii foloseau formele înrudite *napišu* (suflare, briză, miros) și *napaštu* sau *napištu* (gât, răsuflătoare, suflare, viață, vitalitate, ființă, persoană, cineva, sine, mijloc de trai).

[13] Pentru sensul de *gât*, lexicoanele indică Ps. 69:2; 105:18; 124:4; Iona 2:6. Pentru sensul de *poftă, apetit* etc. se indică cel puțin Num. 21:5; Ps. 44:26; 63:6; 107:9,18; 119:25; Prov. 3:22; 10:3; 16:24; 25:25; 27:7; Ecl. 6:7; Is. 29:8; 32:6; 55:2; 58:10-11; Ier. 2:24; 31:12,14,25.

[14] Gen. 12:5; 36:6; 46:18; Lev. 4:27; Num. 15:27; 31:35,40,46; 1 Sam. 22:22; Is. 26:9.

[15] Gen. 27:4,19,25, 31; Is. 1:14; Jud. 5:21; Lev. 26:11,30; Is. 43:4 51:23; Ps. 124:7; Lev. 26:15; Is. 46:2; 47:14; Num. 30:5-12; 1 Sam. 18:3; 20:17; Is. 46:2; 47:14; Osea 9:4 etc.

[16] Sensul de monument funerar apare în documentele de la Qumran (3QTr 1:5).

[17] Cf. Ier. 30:21; Ecl. 1:16; Ex. 28:2, 6; 1 Împ. 3:9; 1 Sam. 10:9; Gen. 6:6; 2 Sam. 19:20; Jud. 16:25; 1 Împ. 21:7; 2 Împ. 5:26; 6:11; Jud. 16:15.

[18] Cf. Gen. 6:5; 1 Sam. 10:26; 2 Sam. 15:13; 1 Împ. 11:3; 1 Sam. 9:20; 1 Împ. 8:23; Gen. 42:28; 1 Sam. 17:32; Ier. 4:9; Ex. 35:34; Num. 16:28; Plâng. 3:33; 2 Sam. 7:27; 2 Împ. 12:5.

Florin Lăiu este profesor de Biblie la Institutul Teologic Adventist.

CA ȘI ÎN LIMBA ROMÂNĂ, NÉFEȘ SE FOLOSEȘTE FRECVENT CU SENSUL OBIȘNUIT DE SUFLET SAU INIMĂ, CA SEDIU AL SENSIBILITĂȚII ȘI AFECTIVITĂȚII.

CA_noiembrie_2017.indd 29 26/10/2017 08:25:02

SĂ CUNOAȘTEM BIBLIA!

A. Lectura noastră continuă luna aceasta cu Iov 16–42 și Psalmii 1–33.

MIELUȘEII TURMEI
ALINA CHIRILEANU

Alina Chirileanu este director asistent în cadrul Departamentului Copii, Uniunea de Conferințe.

1. Care era metoda lui Iov de îmbărbătare a oamenilor descurajaţi?

a. se ruga;
b. îi încuraja;
c. le zâmbea.

2. Cum l-a binecuvântat Domnul pe Iov după ce a trecut prin încercări grele?

a. i-a dat înzecit;
b. i-a dat ce pierduse;
c. i-a dat îndoit.

3. Completaţi următorul verset din Psalmii: „Ferice de omul care nu se duce la sfatul celor răi, care nu se oprește pe calea celor păcătoși și nu se așază pe scaunul celor…”:

a. răi;
b. blajini;
c. batjocoritori.

4. Care este continuarea declaraţiei: „Unii se bizuie pe carele lor, alţii pe caii lor, dar noi ne bizuim pe…”:

a. Numele Domnului, Dumnezeului nostru;
b. slava Domnului, Dumnezeului nostru;
c. puterea Domnului, Dumnezeului nostru.

5. Care era acel lucru pe care David îl dorea atât de mult (din psalmul următor): „Un lucru cer de la Domnul și-l doresc fierbinte…”

a. ca Domnul să se răzbune pe vrăjmașii lui;
b. ca să locuiască toată viaţa în casa Domnului;
c. să fie iertat de păcatele sale.

B. Alimente din Biblie – cine și ce a mâncat?

Trage o linie de la persoană la alimentul/alimentele pe care le-a mâncat respectivul.

Isus	- grăunţe prăjite
Daniel și prietenii lui	- pâine din cer
Esau	- zarzavaturi
Evreii	- smântână și miere
Rut	- pâine și ciorbă

Răspunsuri:
A. 1. c (Iov 29:24); 2. c (Iov 42:10); 3. c (Ps.1:1); 4. a (Ps.20:7); 5. b (Ps.27:4)
B. 1- smântână și miere (Isaia 7:14-15); 2 – zarzavaturi (Daniel 1:11-16); 3 – Genеza 25:34); 4 - pâine din cer (Ioan 6:31); 5 - grăunțe prăjite Rut 2:14).

CA_noiembrie_2017.indd 30 26/10/2017 08:25:02

BOLNAVI DE BUNĂTATE

Ce-i poţi reproşa unui bolnav de bunătate? Nu e vina lui că nu poate fi statornic. Este motivat de îndemnul Scripturii: „Să nu te părăsească bunătatea şi credincioşia: leagă-ţi-le la gât, scrie-le pe tăbliţa inimii tale." (Proverbele 3:3)

Nu ştiu câţi dintre noi am fost diagnosticaţi ca fiind bolnavi de bunătate, bolnavi de credincioşie şi, nu în ultimul rând, bolnavi de Dumnezeu. Fără bunătate suntem afoni în iubire. Bunătatea e semnul regalităţii. Poţi fi oier şi să te porţi ca un rege. Diferenţa o face bunătatea!

Bolnavii de bunătate cunosc şi trăiesc o stare de permanentă sete de îmbogăţire şi înfrumuseţare a mediului în care au fost chemaţi să îşi poarte paşii vieţii. Ei nu doar folosesc ocaziile, ci le creează. Bunătatea elimină congestia spirituală şi aduce bucuria de a fi eliberat de complicaţii.

„Bunătatea este medicamentul pentru boala lumii", a declarat dr. psihiatru Karl Meninger. Acesta a rezumat abordarea terapeutică astfel: „Iubirea vindecă. Îi vindecă pe cei care o dăruiesc şi îi vindecă pe cei care o primesc."

„O satisfacţie dulce va fi experimentată ajutându-i pe alţii şi pacea lăuntrică va fi o răsplată suficientă. Când sunt stimulaţi de o dorinţă înaltă şi nobilă de a face bine altora, mulţi vor găsi adevărata fericire în îndeplinirea cu credincioşie a datoriilor multiple ale vieţii." „Adevărata fericire se află numai în a fi bun şi a face bine."[1]

Suntem îndemnaţi să manifestăm „bunătatea iubitoare" din Proverbele 3:3,4, însemnând „iubire loială", să o întipărim pe „tăbliţa inimii noastre", pentru că ea ne ajută „să căpătăm trecere înaintea lui Dumnezeu şi înaintea oamenilor."

Scrierea este o artă foarte veche. Există însă o scriere şi mai veche: caracterul sufletului. În această artă, fiecare om este un scriitor ocupat. Adevărul scris de suflet în viaţă este mai lizibil decât adevărul scris de orice peniţă. Bunătatea şi credincioşia ar trebui să ne fie acele filacterii nevăzute pe care să le purtăm tot timpul:

1. *Ca memento*-uri. În trecut, ele trebuiau să-i reamintească purtătorului legea. „Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi" era a doua mare poruncă din Lege (Leviticul 19:18; Matei 22:37-40). Evreii trebuiau să manifeste acest gen de iubire nu numai faţă de compatrioţii lor, dar şi faţă de străinul care locuia printre ei, ca o reamintire a faptului că şi ei fuseseră cândva străini într-o altă ţară. În bunătatea Sa, Dumnezeu S-a îngrijit din proprie iniţiativă de necesităţile israeliţilor şi i-a ajutat să-şi consolideze relaţiile cu El.

2. *Ca garanţii.* Ne protejează de ceea ce este greşit şi ruinat. „Când privim fără încetare spre Hristos ca Mântuitor personal şi căutăm să urmăm exemplul Său, vom creşte în El în toate privinţele. Credinţa noastră va creşte, conştiinţa noastră va fi sfinţită. Vom fi din ce în ce mai mult asemenea lui Hristos în toate faptele şi cuvintele noastre. Mulţumiri fie aduse lui Dumnezeu, noi vom crede Cuvântul Său. «Roada Duhului, dimpotrivă, este: ... bunătatea, credincioşia, ... Împotriva acestor lucruri nu este lege. (Galateni 5:22)»"[2] „Lipsa de bunătate, lamentările şi mânia Îl alungă pe Isus din casă."[3] Bunătatea şi credincioşia sunt expresia unei relaţii cu Dumnezeu, garanţia noastră!

Cele două elemente ale unui caracter perfect din punct de vedere moral sunt:

1. *Bunătatea.* Este o calitate cuprinzătoare, care vizează fiecare aspect al vieţii. Înseamnă închiderea tuturor formelor de egoism şi ură: „Ca aleşi ai lui Dumnezeu, sfinţi şi iubiţi, îmbrăcaţi-vă cu tandra afecţiune a compasiunii, cu bunătate, cu umilinţă a minţii, cu blândeţe şi cu îndelungă răbdare." (Coloseni 3:12, TLN) „Oriunde există iubirea lui Dumnezeu, există întotdeauna o dorinţă de a o exprima."[4]

2. *Credincioşia.* Îndepărtează orice falsitate deliberată, orice ipocrizie, conştientă sau inconştientă. „Aprobarea Domnului nu este acordată datorită măreţiei lucrării realizate, ci datorită credincioşiei manifestate în tot ce s-a făcut. Nu rezultatele pe care le realizăm sunt importante în ochii lui Dumnezeu, ci motivele pentru care acţionăm. Dumnezeu preţuieşte mai presus de toate bunătatea şi credincioşia."[5] Să nu dispară credincioşia noastră „ca norul de dimineaţă şi ca roua care trece curând" (Osea 6:4). În supunere şi ascultare faţă de Dumnezeu, credincioşia noastră ne va oferi capacitatea să ocupăm locul şi să îndeplinim funcţia pe care le-a rânduit Dumnezeu pentru noi.

„Credincioşia şi bunătatea vor câştiga suflete…"[6]

„Căci Domnul este bun; bunătatea Lui ţine în veci şi credincioşia Lui din neam în neam." (Psalmii 100:5)

Să recunoaştem că tot ce avem este din nemărginita bogăţie a harului divin, iar limbajul inimii noastre să fie: „Nu nouă, Doamne, nu nouă, ci Numelui Tău dă slavă pentru bunătatea Ta, pentru credincioşia Ta". (Psalmii 115:1)

Dumnezeu să ne ajute pe toţi să facem eforturi hotărâte pentru a câştiga viaţa veşnică şi a-i conduce şi pe alţii pe cărarea sfinţeniei. ■

[1] Ellen G. White, *Lucrarea de binefacere*, p. 302.
[2] Ellen G. White, Scrisoarea 106, 1908.
[3] *Semnele timpului*, 17 aprilie 1884.
[4] Ellen G. White, *Mărturii pentru comunitate*, vol. III, p. 543.
[5] Ellen G. White, *Slujitorii Evangheliei*, p. 267.
[6] Ellen G. White, *Mărturii pentru comunitate*, vol. VI, p. 134.

Ștefan Tomoiagă este preşedintele Bisericii Adventiste de Ziua a Şaptea din România.

CA_noiembrie_2017.indd 31 26/10/2017 08:25:03

Educație și Viață

INSTITUTUL TEOLOGIC ADVENTIST

Teologie adventistă pastorală

Asistență socială

Pedagogia învățământului primar și preșcolar

Școala Postliceală Sanitară "Doctor Luca" Cernica

Ce chemare înaltă pentru părinţi, tutori şi profesori! Sunt foarte puţini cei care realizează nevoile cele mai importante ale minţii şi în ce fel să direcţioneze dezvoltarea intelectului, gândurile şi sentimentele în formare ale tinerilor.

{Principiile Fundamentale ale Educației creștine 15.1}

Pe măsură ce părinţi şi profesori evlavioşi lucrează în armonie, inimile copiilor sunt pregătite să aibă un interes mai profund pentru lucrarea lui Dumnezeu din biserică.

{Îndrumarea Copilului 319}

021 369 53 50 / 0744 685 123

institutadventist.ro